Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 230 GRD, Енглеска 1.00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

3. V 1991. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIII ● 30 ДИН. ● БРОЈ 2053

НАШИ ДВОЈНИЦИ

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА

АМЕРИКА

2. КОЛО

Веровали или не!

ФРЕНСИС ЏОНСОН

ИЗ ДАРБИНА (ДРЖ. МИНЕСОТА, САД), ОД КАНАПА ПРЕЧНИКА 2,5 ЦМ НАМОТАО ЈЕ ОГРОМНО КЛУПКО ПРЕЧНИКА 11,59 М ТЕШКО 0,5 ТОНА.

ХАРИ ХУДИНИ

(1874 - 1926)
ЧУВЕНИ МАЂИОНИЧАР, МОГАО ЈЕ, ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ, ДА ОТВАРА КОНЗЕРВЕ ЗУБИМА.

АЛЕКСАНДАР ПОП

(1688 - 1744)
ЕНГЛЕСКИ ПЕСНИК, БИО ЈЕ ВИСОК САМО 124,5 ЦМ И ТАКО МРШАВ ДА ЈЕ МОРАО ДА НОСИ КОРСЕТ КАКО БИ МОГАО ДА СТОЈИ. ДА БИ МУ НОГЕ ИЗГЛЕДАЛЕ ДЕБЉЕ, ОБУВАО ЈЕ РЕДОВНО ПО ТРИ ПАРА ЧАРАПА.

ЈОКОХАМА

ЈАПАНСКИ ПЕТАО, ИМА РЕП ДУГАЧАК БЛИЗУ 4 МЕТРА.

Ардај Евин

ИЗ ПАРИЗА, ПРВИ ПУТ ЈЕ СКОЧИЛА ПАДОБРАНОМ СА ВИСИНЕ ОД 1000 М У 74. ГОДИНИ.

УЧИТЕЉИЦЕ

У САД КРАЈЕМ ПРОШЛОГ ВЕКА, ИМАЛЕ СУ ГОДИШЊУ ПЛАТУ ОД 250 ДОЛАРА И НИЈЕ ИМ БИЛО ДОЗВОЛЕНО ДА СЕ УДАЈУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● синдром болесних зграда назив је за обољење које се, према најновијем извештају Светске здравствене организације, јавља у чак тридесет одсто новоподигнутих грађевина. Они који у њима бораве почињу да пате од пецкања очију, упале коже, главобоље, вртоглавице, чак и плућа попут добро упамћене језиве „легионарске болести" која је 1976. године на смрт покосила 29 америчких легионара. Тајанствена болест јавила се, како је доцније утврђено, као последица отровних бактерија које су путем уређаја за проветравање доспеле у новосаграђени хотел у Филаделфији, где су легионари били смештени. Од тада су и у грађевинарству уведене строже мере, а саветује се што је могуће мање коришћење вештачких материјала, свих врста синтетике, затим нове формуле бетона, изолације и слично. Живеле добре, старе цигле!

●●● један француски посланик привукао је пажњу када је недавно предложио да се безоловни бензин добија из угља. Њему, такву технологију користили су Немци за време Другог светског рата, па он сматра да би и у наше доба добро дошла!

●●● у неколико последњих година сиве чапље преселиле су се из белгијских шума у престоницу те земље Брисел, тачније у његове паркове. Из којих су разлога ове крупне и дугоноге птице одлучиле да промене средину, није познато. Људско друштво за сада подносе добро, истина на даљини која није мања од пет метара.

●●● ако је веровати научницима, ево шта све може да проузрокује млеко: алергије (разне), холестерол, кијавице, цисте, болове у зглобовима и још тога! Наравно, кажу, ако се овај наш насушни напитак узима у претераним количинама. А шта је претерана количина?

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

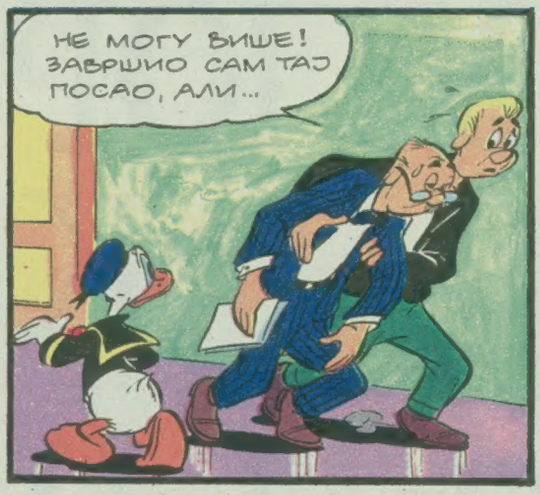

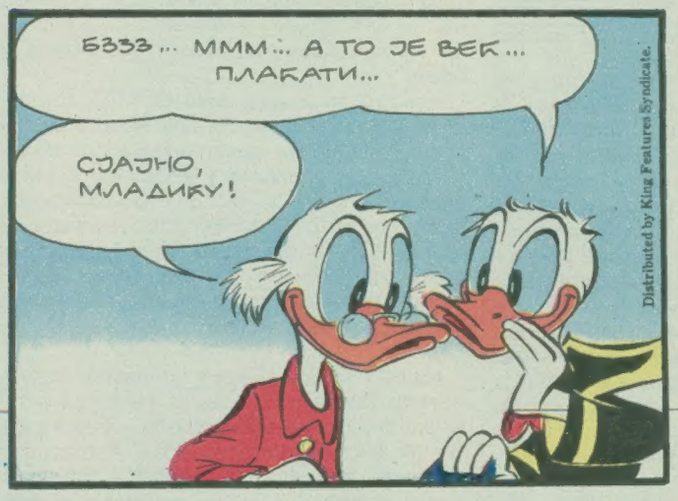

ДИМИТРИЈЕ ВУЈИЋ, СКИТНИЦА ПРВЕ ВРСТЕ

УПОРНИ КНЕЗ НИЈЕДНЕ КНЕЖ

Грб грофа (по женидби-удадби) Димитрија Вујића

Знали су га сви европски дворови, али и полицијске испоставе. Ковао је лажан новац, продавао сопствену жену, али и веровао да је слобода воћка која може било где да успе...

Петроград, престони град руске царевине, више него хладно дочекао је Димитрија Вујића, човека за кога би све друго могло пре да се каже него да је мирно пролазио кроз време и просторе. Разлог, први, свакако је снег и лед који је јануара 1796. оковао град на ушћу Неве у Фински залив. Други разлози стићи ће касније.

Малобројна делегација која је из Црне Горе, преко Трста и Беча, приспела у Петроград сместила се у скромно али удобно коначиште надомак царског двора. Већ наредног дана тридесетосмогодишњи Димитрије Вујић, у блиставој кићеној одећи, стигао је у дворску канцеларију по важној ствари: тражио је пријем код царице Катарине II. Уз то, озбиљном канцелару беле браде уручио је писмо истичући у њему жељу да служи царици, али и да помогне народу у Црној Гори.

Наиме, стајало је у дотичном писму-препоруци за пријем да је он, Димитрије Вујић, након више понуда и молби народа и главара црногорских на крају пристао да га изабере „за свога господара и законодатеља". Још је потанко објаснио како би Њеном величанству, ако му Оно одобри план, могао да понуди војску од 72.000 пушака које би, по потреби, у сваком тренутку могле да се ставе на страну „мајке Русије".

Крунисана глава очигледно је у то време имала других важнијих државничких и љубавних обавеза, те се чекање Димитрија Вујића одужило преко два и по месеца. У међувремену је „црногорског господара и законодатеља" напустио пратилац Никола Милетић, богати трговац из Сарајева. По свој прилици додијало му је ишчекивање за време кога је галантни Вујић потрошио његових 3500 рубаља.

Управо кад је истицао трећи месец Вујићевог боравка у Петрограду и кад је већ почео да губи наду да ће бити примљен код царице, на његова врата закуцала је полиција и уручила му наредбу да за три сата напусти престоницу Русије. Јер, Катарина II је, по пријему Вујићеве молбе за аудијенцију, наложила надлежним службама да се распитају о њему. Онда је на маргини полицијског извештаја кратко, на француском, исписала:

„Чини ми се да је овај Вујић једна скитница прве врсте".

Сине Дмитре, не трошио више!

Димитрије Вујић је особена и, несумњиво, занимљива личност наше такозване паралелне историје. Оне која не бележи само блиставе победе и славне поразе. У сваком случају, пустолов европског гласа, мада су неки зналци његовог лика и дела склони да га уврсте у непоправљиве идеалисте, људе који нису успели да досањају свој сан који је припадао неком далеко будућем времену.

Рођен у Суботици 15. новембра 1758, рано је напустио родитељски дом и обрео се у хусарима Марије Терезије. Живећи бучно и раскалашно, како је то и приличило елитним војницима аустријске царевине, успео је да натера оца да у тестамент упише: „Сину Димитрију не остављам ништа јер ме је за живота више коштао него што бих му оставио".

Мада многе године његовог надасве бурног живота нису оставиле трага у писаним документима, поуздано се зна да је једно време био коморник последњег пољског краља Станислава Поњатовског и да је, чак, био каваљер Ордена светог Станислава. Пољски краљ га је доцније, кад је већ доспео у изгнанство, у писмима ословљавао са „драги господине и брате".

Ускоро, то је већ почетак 1792, три године после француске буржоаске револуције, наш јунак се спријатељио с француским принчевима и у фебруару с њима склопио уговор и постао – фелдмаршал. Заузврат, сакупиће 5000 добровољаца са Балкана, првенствено из Црне Горе, и довести их у помоћ развлашћеним француским принчевима. За то, наравно, треба новца, те је за прву помоћ добио 200 луидора.

На путу за Црну Гору – по позиву митрополита Петра I Петровића Његоша и гувернадура Јована Радоњића – Димитрије Вујић је са женом контесом Аделаидом д'Номан (захваљујући женидби добио је титулу грофа) и са пратњом стигао у Дубровник. У посету дубровачком кнезу, како су известили хроничари, стигао је у плавој униформи француског маршала с еполетама извезеним од злата. Није му тај пријем много помогао јер му је Дубровник ускоро наредио да мора да напусти Републику под Срђем. Разлог: ка Дубровнику је кренуло 55 добровољаца из Албаније, а Република није волела да се меша у туђе ствари.

На више разумевања Вујић је наишао код црногорских главара. У договору са митрополитом Петром I добио је обећање да је спремно 1200 добровољаца, с тим да сваком од њих дâ по дукат, и то пре него што крену на пут, а да им касније плаћа два пута више него што имају француски војници. Уз то, обавеза је Вујићева да девет црногорских главара именује за официре. Идеја није остварена јер је мле-

Димитрије Вујић из млађих дана, када је још мислио да свет може да заврти на кажипрсту леве руке

ЕВИНЕ

тачки гувернер у Котору поставио straже на свим местима где би добровољци могли да се укрцају у лађе.

Креће се лађа босфорска

Вујић не одустаје. Тражи помоћ у Бечу. Ни ту не наилази на разумевање. Стиже, потом, до Базела, Брисела, Холандије, Енглеске. За њим, у стопу, глас да је особа коју ваља стално имати на оку. У једном полицијском извештају забележено је како је дотични господин говорио о томе да су му Албанци нудили да буде њихов вођа, како ће он тамо отићи да просвети народ и дати му закон, те да ће се том приликом прогласити за њиховог кнеза.

И у Црној Гори покушава да се именује опза кнеза и господара. Чак успева да набави и неки прилично сумњив документ о томе како су га Црногорци, пошто је то неколико пута безуспешно одбијао, на свечан начин на врху Ловћена, 1. августа 1795, једногласно изабрали за владајућег кнеза. Јер, говорио је, „по природном току догађаја, рано или доцкан, народ Црне Горе мора бити покретачем ослобођења хришћана налазећих се у ропству, и обнављања велике царевине".

А за царевину, било какву, потребан је, дабоме, и новац. Можда му због тога француска власт није много замерила кад га је ухватила у ковању лажног новца. Протерала га је а он је, тада, постао и хрватски кнез. Мало касније и кнез Илирије. У то је успео да убеди и руског грофа Зубова, некадашњег миљеника царице Катарине II. Још један договор је пао: Зубов ће Вујићу дати неопходан новац, а овај ће, заузврат, организовати војску за помоћ хришћанским народима. Као потврда договора да је ствар сасвим озбиљна, гроф је узео за себе нову Вујићеву жену, гђу Прат, односно књегињу Илирије. Прича не каже да ли су ово двоје касније живели срећно и изродили много деце.

Протеран из Русије и многих европских земаља, неуморни Димитрије Вујић стиже у Цариград, пред Порту. Захтева да га Турска призна за црногорског кнеза и обећава да ће војнички помагати султана, кад год и где год устреба. Морао је да бежи и из града на Босфору, кришом, на дубровачкој лађи.

Како ослободити – Кипар!

Живот и прикључења Димитрија Вујића – од великих идеја до прогона и затвора – прилично је узбуркао Европу, и дворове, и полицијске службе. Наравно, и занесењаке (или преваранте?!) његовог кова. Хронике ће исписати да је успео да испослује да, рецимо, буде и португалски посланик у Берлину. Помоћи ће и Русима приликом њихове опсаде Хамбурга. Стиће ћи да постане и члан утицајне масонске ложе у Паризу.

Пошто су га се Црногорци коначно отарасили – и то писмом да „дјело графа Вујића примити нећемо, нити њега познати, ни пуштати у наше црногорске ствари, да може имати икакве власти, ни чинити малога ни великога посла, него да ми живимо како смо и досле без принципа и господара" – Димитрије Вујић, поново без успеха, тражи службу код Руса.

Ако га Црногорци неће за вођу и господара, можда хоће Грци са Кипра. Вреди покушати. Успева да ступи у везу са водећим људима на Кипру, онима који су покушавали да острво ослободе од Турака и присаједине га Грчкој. Између 1823. и 1826. као шеф комитета за ослобођење Кипра у Лондону припрема експедицију за коју су били предвиђени трошкови од 150.000 фунти стерлинга. Чак издаје и потписује дипломе свима који би да ослободе Кипар од Турака.

Ни овде није имао успеха, без обзира што је поприличан број угледних људи широм Европе – и банкара, наравно – придобио за своју идеју.

Умро је 10. новембра 1836, у дубокој старости, и сахрањен у белгијској вароши Мален. Остала је прича, затурена по прашњавим архивима многих европских градова, о човеку-пустолову који је веровао да свет може да врти, и заврти, на кажипрсту леве руке.

Петар Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

ВАМ ОТКРИВА:
Шта је било док нас није било?

УПОМОЋ, БЕТОВЕН!

Мада између Бетовенове и рок-музике нема, на изглед, никакве сличности, и једна и друга нерођеној деци подједнако иду на живце!

Живот му је текао мирно, без већих узбуђења, али он није био незадовољан. Напротив, уживао је. Кад би људи само знали како је лепо плутати у тој топлој, пријатној течности! Није му сметало чак ни то што је простор у којем је живео тако мали. А и зашто би? Није имао неку нарочиту потребу за кретањем: било му је сасвим довољно да повремено помери руку или опружи ногу. Уосталом, положај који је имао био је сасвим удобан. Што се тиче хране, била је прилично једнолична и можда не баш нарочито укусна али му је пријала.

Све у свему, није имао разлога да се жали. Додуше, примећивао је како му је однедавно све тешње, али на то није обраћао нарочиту пажњу. Изгледа да је погрешио: једног дана осетио је неко чудно притискање као да хоће да га избаце из простора у коме се налазио. Ударио је неколико пута у меки, савитљиви зид желећи да да на знање да му то не прија. Али, притисак није попуштао. Уплашио се, грдно, као никада раније. Бесно је почео да лупа ногама, али уместо да га оставе на миру, гурнули су га у неки ужасно тесан пролаз из кога се није назирао излаз. Батргао се борећи се на живот и смрт. И онда, кад је већ изгубио наду да ће бити спасен, стигао је до некаквог отвора кроз који је допирала заслепљујућа светлост. Хтео је да се врати назад, у свој топли и спокојни свет. Нису му дали. Гурали су га даље мада се жестоко опирао. Најзад је морао да попусти: чврсто затворених очију помолио је најпре главу, затим раме а онда цео склизнуо у нешто што га је чврсто зграбило, нимало нежно по његовом мишљењу. Осећао се прилично јадно и веома исцрпљено. Пре него што је честито дошао к себи, пљуснули су га по стражњици тако јако да је вриснуо... какав ли је то свет у који је доспео?

Табула раза – никад!

Ово није мрачна прича с тужним завршетком како сте можда помислили, већ опис нашег доласка на свет. Чин рођења је шок који се памти! Ако вам се чини да је ова тврдња претерана, то је, због увреженог мишљења да је тек рођено дете потпуна табула раза! Оно то није, напротив. Новорођенче је, тврде најновија истраживања, свесно биће, способно да памти, учи и реагује, оно је човек са искуством и сећањем. Све то захваљујући чињеници да му се свест ствара много раније него што се то мислило, још између 28. и 32. недеље трудноће. И мада нерођено, дете већ много тога „зна", уме и може.

Није доказано када заправо почиње оно што се обично назива личним искуством. Има научника који сматрају да човек може да се сети свог настанка, што и не мора да звучи као чиста фантастика, али наука за сада узима као сигурно да је нерођено дете од 5. месеца у стању да опажа. Најпре чулом додира. Смештено у кожи, оно реагује на притисак, покрет, бол, топ-

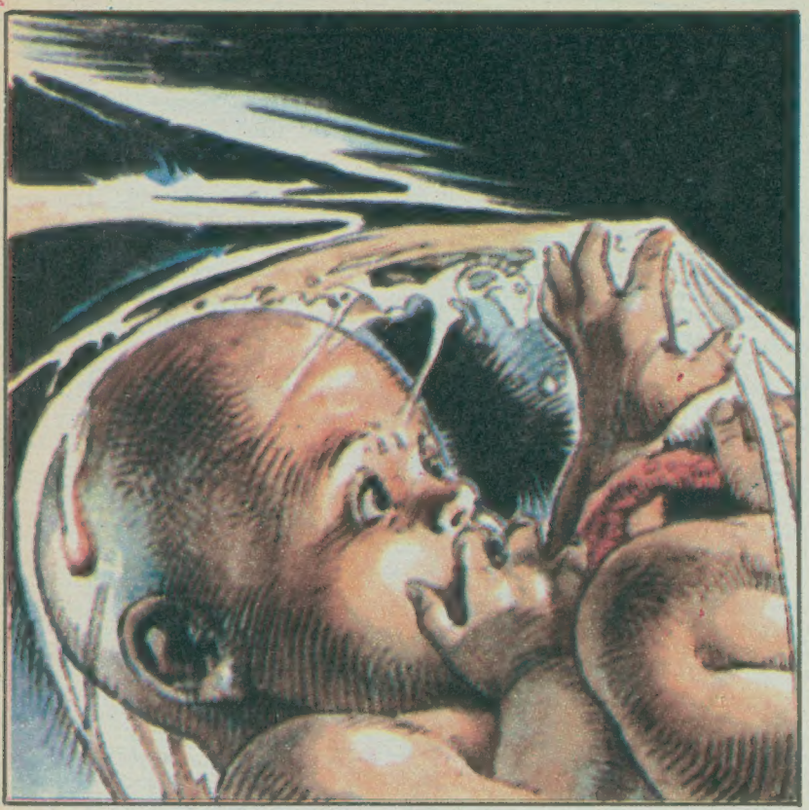

ло-хладно. Кожа је први орган помоћу кога фетус успоставља везу са светом. Како се то зна? Тако што је утврђено да дете почиње да удара ногама уколико осети притисак на стомак мајке. Од трећег месеца оно ће чак покушати да га избегне тако што ће променити положај. Уколико осети додир по кожи главе, одмах ће се померити. Уколико се дотакне по руци, испољиће рефлекс хватања. На додир ногу почеће да помера прсте навише.

Фетус има тако изоштрено чуло додира да је у стању да сместа „укапира" с које му стране прети опасност: у тренутку када лекар на кожу мајке стави врх игле, безглаво ће почети да се повлачи што је могуће више уназад.

Зашто се ритају?

Ова запажања намећу сама по себи питање када нерођено дете заправо почиње да се помера? Да ли онда када мајка почне да га примећује, између 4. и 5. месеца, или можда и раније? Ултразвучна истраживања показала су да је фетус у стању да изводи одређене покрете још од 8. недеље живота. Он је већ тада у стању да окреће главу, удове и труп, и то не само због оног што га очекује после рођења него да би се правилно развиле кости, мишићи и тетиве. Само шест недеља касније то мало биће у стању је да покаже „право агресивно понашање" уколико му засмета неко или нешто из спољног света.

Занимљиво је да дете у утроби не ради само „гимнастику" него прави и читав низ гестова и покрета лица које смо ми у стању да уочимо тек после рођења. Један од најчешћих је сисање палца, али је утврђено да од 5. месеца може да се смеје, набире чело, чак прави гримасе. Уколико плодова вода у којој плута садржи горке материје, изразиће своје незадовољство тиме што ће скупити уста. Догоди ли се да му је мајка изложена стресу, почеће снажно да се рита и гура у знак протеста.

Ту, наравно, није крај могућностима фетуса. На додир очног капка неће више окретати цело тело како би се измакао, него ће само набрати чело. Додирну ли му се усне, почеће да прави покрете као да сиса. Ма како необично звучало, нерођено дете уме да зева и да, ако је нерасположено, развуче лице у плач. Гуцне ли мало више плодове воде, фетус почиње незадрживо да штуца.

У ритму бубњева

Многе мајке, каже Вернер Грос у својој књизи „Шта дете осећа у мајчиној утроби", не само да верују него сасвим поуздано знају да њихово дете од 5. месеца трудноће реагује на музику. Још пре 50 година један немачки лекар забележио је искуства трудница и њихове приче да упркос томе што су обожаване музику нису могле да иду на концерте. То им, једноставно, нису дозвољавале њихове нерођене бебе. Чим би зачуо музику Бетовена или Брамса, фетус би почео снажно да се рита и тиме јасно ставио до знања да њему лично дела великих композитора ужасно иду на живце. Занимљиво је да нерођена деца у исти кош са Бетовеном, Брамсом, и неким другим композиторима стављају и оне који компонују рок-музику. По свему судећи, рок-музика им се ни најмање не свиђа.

То, наравно, не значи да су потпуно немузикални: има и композитора чија им се музика допада. Истраживања Мајка Клеменса показала су да нерођена деца необично воле нежне звуке Вивалдија и Моцарта а један други истраживач поуздано је утврдио и да се она, почев од 25. недеље, њишу у ритму бубњева! Имајући то у виду, тврђења неких познатих музичара као што су Јехуди Менухин, Артур Рубинштајн или Борит Брот да су своје каријере отпочињали још пре рођења, не звуче баш фантастично. У једном интервјуу Брот је испричао да је и сам био запрепашћен својом способношћу да нека дела свира без нота. Једном приликом, кад је неку партитуру дириговао први пут, „осетио" је да и без гледања у ноте зна како се одвија следећа деоница. Веома зачуђен због тога, испричао је то мајци, иначе челисткињи. И она је била зачуђена, али само док није чула о ком делу се ради.. Тајна је брзо разрешена. Све партитуре које је Брот познавао и без нота биле су исте оне које је она свирала док је била трудна!

Шта ли сања?

Дете нема развијен укус само када су у питању музичка дела.

Дакле, потпуна је заблуда да је тек рођеном или нерођеном детету свеједно шта се с њим или око њега збива не само кад је у питању музика, додир, расположење него и оно што гута. Горко, рекли смо, не воли, али му слатко прија у тој мери да постаје халапљиво после чега почиње да штуца.

Још једна од широко распрострањених заблуда односи се на чуло вида. Све донедавно чак су и лекари веровали да новорођенче не види, али је утврђено да оно још у стомаку гледа. Отуда и њихова тврдња да очи принове примају слику, не баш оштру, и да је једина невоља у томе што нема појма о томе шта гледа.

Очи фетуса развијају се у трећем месецу трудноће и већ од 16. недеље, мада су затворене, опажају светлост и никако не може да му промакне ако се његова мајка сунча. Лекари на једној лондонској клиници утврдили су да се нерођене бебе преплашено повлаче и скрећу очи у страну сваки пут кад би се на стомак њихове мајке усмерио сноп јаке светлости. Од шестог месеца фетус већ може да отвара и затвара очи. Додуше, мајчина утроба није баш најпогоднији место да се вежба гледање, али неке могућности ипак пружа захваљујући томе што материца и трбушни зид ипак пропуштају светлост.

Кад већ може да жмури и гледа, поставило се и питање да ли нерођено дете спава? Спава, показала су истраживања, па чак и – сања. Шта, то је ипак остало велика тајна.

О. Вукадиновић

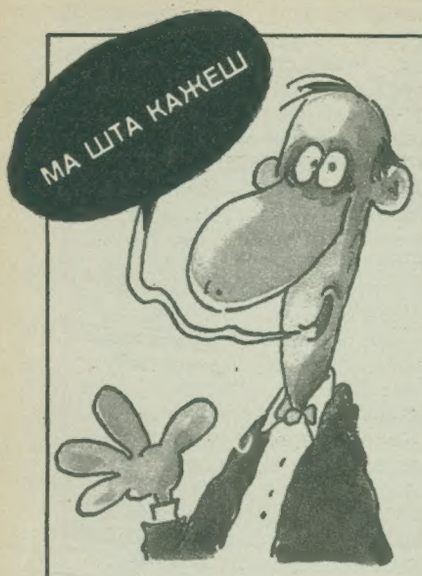

ЗОВЕ МЕ ЦАР

Питао једном познати британски председник владе Бенџамин Дизраели (1804-1881) још познатијег Ота фон Бизмарка, канцелара Немачке:

– Како успевате да се отарасите оних који вас задржавају и ометају у послу?

– Веома једноставно – одговорио је „Гвоздени канцелар". – Кад моја жена процени да сам протрачио довољно времена, само пошаље лакеја да ми гласно саопшти како цар тражи да хитно одем код њега у дворац. ■

НА ПОГРЕБУ МРАВА

Француски књижевник Ла Фонтен, славан по својим „Баснама", целог живота изучавао је природу. Када је, једном, закаснио на вечерњи пријем, овако се извинио: „Управо се враћам с погреба мрава. Пратио сам поворку до гробља и, после сахране, породицу назад до куће." ■

ПИКАСОВО ИСКУСТВО

Новинарка која је правила интервју с Паблом Пикасом, највећим сликарем нашег века, питала га је, имајући на уму и њега, због чега старији људи више воле младе девојке него зреле жене. Пикасо је размишљао један минут а затим објаснио: „То је зато што четрдесетогодишња жена обично има педесет година." ■

ДОКАЗ

Док је генерал Шарл де Гол био француски председник републике, у Јелисејској палати, његовој званичној резиденцији, вечерњи пријеми били су прилика за приказивање чувеног париског шика и елеганције. Господа су била осуђена на класичан смокинг или фрак, али су њихове супруге могле да пусте машти на вољу у тоалетама које, често, њихови џепови нису могли да подмире.

У таквим случајевима – а то је и данас обичај у земљама западне Европе – супруге високих политичара обраћале би се најпознатијим модним креаторима који су им радо позајмљивали луксузне хаљине и бунде јер је то и за њих била одлична реклама. Генерал Де Гол, чија је жена била изузетно скромна, знао је за тај обичај.

На једном пријему, похваливши тоалету супруге неког од својих министара, генерал је од ње добио одговор:

– Веома ми ласкају ваши комплименти, господине генерале, али ову исту хаљину носила сам и прошле године.

На то је Де Гол одвратио:

– Красно, госпођо, то је најбољи доказ да је заиста ваша! ■

ЕКСПРЕС ШАМПИОНИ

Према недавној студији Италијани су први на светској ранг-листи у пијењу кафе. По кафанама, кафеима и баровима широм Италије попије се годишње 14 милијарди еспреса, у просеку 203 шољице по становнику.

У ову цифру нису унете кафе испијене код куће и у гостима, али јесу врсте и начини: капућино, еспресо лунго (слабији, с више воде), еспресо нормале (обичан), еспресо ристрето (јачи, с мање воде), еспресо макијато (с мало млека) и еспресо корето („поправљен" додавањем алкохола, најчешће коњака).

Штета што се код нас не праве сличне анкете – сигурно бисмо тукли Италијане и у експресном и у турском стилу! ■

НИЈЕ МОЈЕ НЕГО ВАШЕ

Чувени пијаниста Артур Рубинштајн и богати банкар Мајкл Рубинштајн, обојица Јевреји, али ни у каквом сродству, становали су неко време у истом кварту у Паризу, и то прилично близу. Због тога се веома често догађало да писма и телеграми упућени једном буду испоручени другом.

Једнога дана је Мајкл Рубинштајн дошао код Артура Рубинштајна носећи у наручју хрпу телеграма.

– Ово је за вас – завапио је – и молим вас објасните мо-

јој жени да Луџза из Беча, Маргарета из Прага, Илза из Будимпеште и остале нису моје него ваше пријатељице!

Артур Рубинштајн је на то отворио фиоку свог писаћег стола и извукао гомилу телеграма који су припадали Мајклу Рубинштајну.

– Радо ћу вам испунити жељу – рекао је пијаниста – али само под условом да ви објасните мојој жени да педесет милиона лира у Римској банци и милион фунти у Енглеској банци нису моје него ваше паре. ■

ФОСИЛИ

После више месеци оштрог тренинга мој четрдесетдвогодишњи муж и ја спустили смо се пешице низ Велики кањон у Колораду. Да бисмо прославили подвиг, купили смо мајице на којима је писало: СИШАО САМ У ВЕЛИКИ КАЊОН.

Око месец дана касније мом мужу, који је носио ту мајицу, пришао је непознати младић и упитао га:

– Да ли сте се заиста спустили у Велики кањон?

– Наравно – одговорио је мој муж осмехујући се поносито.

– Није могуће! А пре колико година? – охладио га је младић. ■

—Илустровао: Зоран Петканић Петко

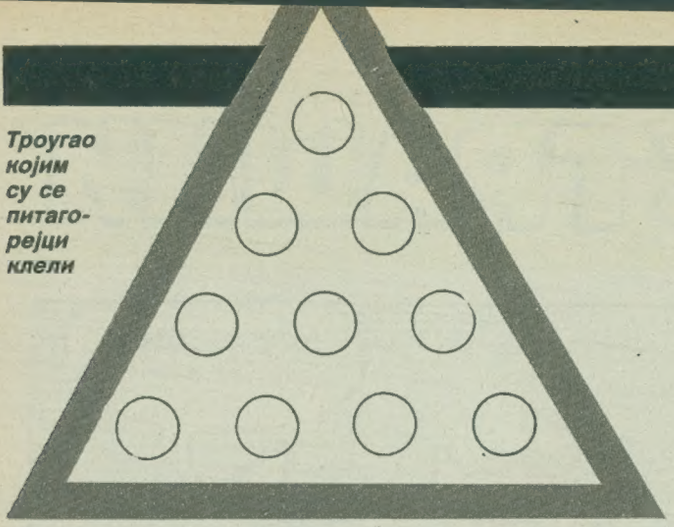

Троугао којим су се питагорејци клели

НЕБО - МУЗИЧКА СКАЛА И БРОЈ

Музика је тајни аритметички задатак и онај ко свира није свестан да га, у ствари, решава непрекидно рукујући бројевима, написао је славни немачки филозоф и математичар Готфрид Вилхелм Лајбниц

Питагора и његови ученици и следбеници сматрали су да је све на свету број. Они су под бројем подразумевали само цео број док су разломке сматрали односом између целих бројева.

Стари Грци правили су разлику између алгебре, која је значила обележавање и израчунавање, и аритметике, која је за њих била суштинска теорија бројева.

Филозоф Платон, убеђени питагорејац, сматрао је да сваки грађанин његове идеалне Републике мора да научи аритметику да би се уздигао и стекао моралне вредности.

За старогрчку филозофију био је потпун шок када је откривено да квадратни корен броја 2 није однос два цела броја. Али, како је имао дужину, односно могао графички да се представи, за Грке, који су о бројевима размишљали геометријски, остао је број или однос бројева.

35 је хармонија

Сам Питагора открио је да хармонија у музици одговора једноставном односу бројева. Аристотел је то овако забележио: „Они (питагорејци) претпостављали су да су елементи броја елементи свих ствари и да је цело небо музичка скала и број."

Октава, заиста, одговара односу 2:1 јер, ако се жица инструмента преполови, звучи за октаву више. Однос 3:2 одговара квинти (петом тону од основног тона који у секунди изврши 3/2 пута оноликo трептаја колико изврши основни тон), а однос 4:3 кварти (четвртом тону по реду од основног тона који изврши 4/3 пута онолико трептаја у секунди колико изврши основни тон).

Мање хармонични интервали представљени су већим бројевима. Један тон је разлика између квинте и кварте па је однос 9:8 што је 3:2 подељено са 4:3.

Прављење целе скале веома је сложено и њиме се музичари још увек баве. Сва решења су, ипак, приближна. Тако, на пример, ни на клавиру, који има сталну скалу, није могуће уврстити све савршене квинте и кварте какве би пијанисти желели.

Виолиниста има извесну предност у односу на пијанисту. Али, решење којим је октава подељена на дванаест истих тонова ниједан од њих не чини савршено тачним.

Илустровао: Растко Ћирић

Основни однос могао би се исказати низом: 12:9:8:6. Збир тих бројева, 35, назван је хармонијом.

Троугао – највећа светиња

За питагорејце су ови односи укључивали само бројеве 1, 2, 3 и 4 чији је збир 10, основа нашег децималног система. Број 10 може да буде представљен и као троугао који су они називали тетрактис (тетра-четири). Он је за питагорејце био светиња којом су се заклињали.

Многи видови њихових учења постепено су ишчилели. Открића у музици нису никада. То је била наука, права наука, и то две хиљаде година пре него што је модерно доба открило целе бројеве у таблици хемиских елемената или модела атома.

И баш зато што је музика толико дуго била једина наука на бази бројева имала је велики и снажан одјек. Чувени немачки филозоф и математичар Готфрид Вилхелм Лајбниц (1646 – 1716) написао је: „Музика је тајни аритметички задатак и онај ко свира није свестан да га, у ствари, решава непрекидно рукујући бројевима."

У сложености данашње модерне науке, целим бројевима често припада главна улога. Данијел Шенкс наводи о томе низ примера. Изабрали смо само неке:

Зашто је сила теже на двострукој удаљености умањена фактором 4? Због чега је тај фактор тачно 4, а не приближно 4? Вероватно зато што живимо у свету од тачно 3 димензије.

Стара Питагорина вера у целе бројеве на путу је да доживи тријумф.

Б. Д.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

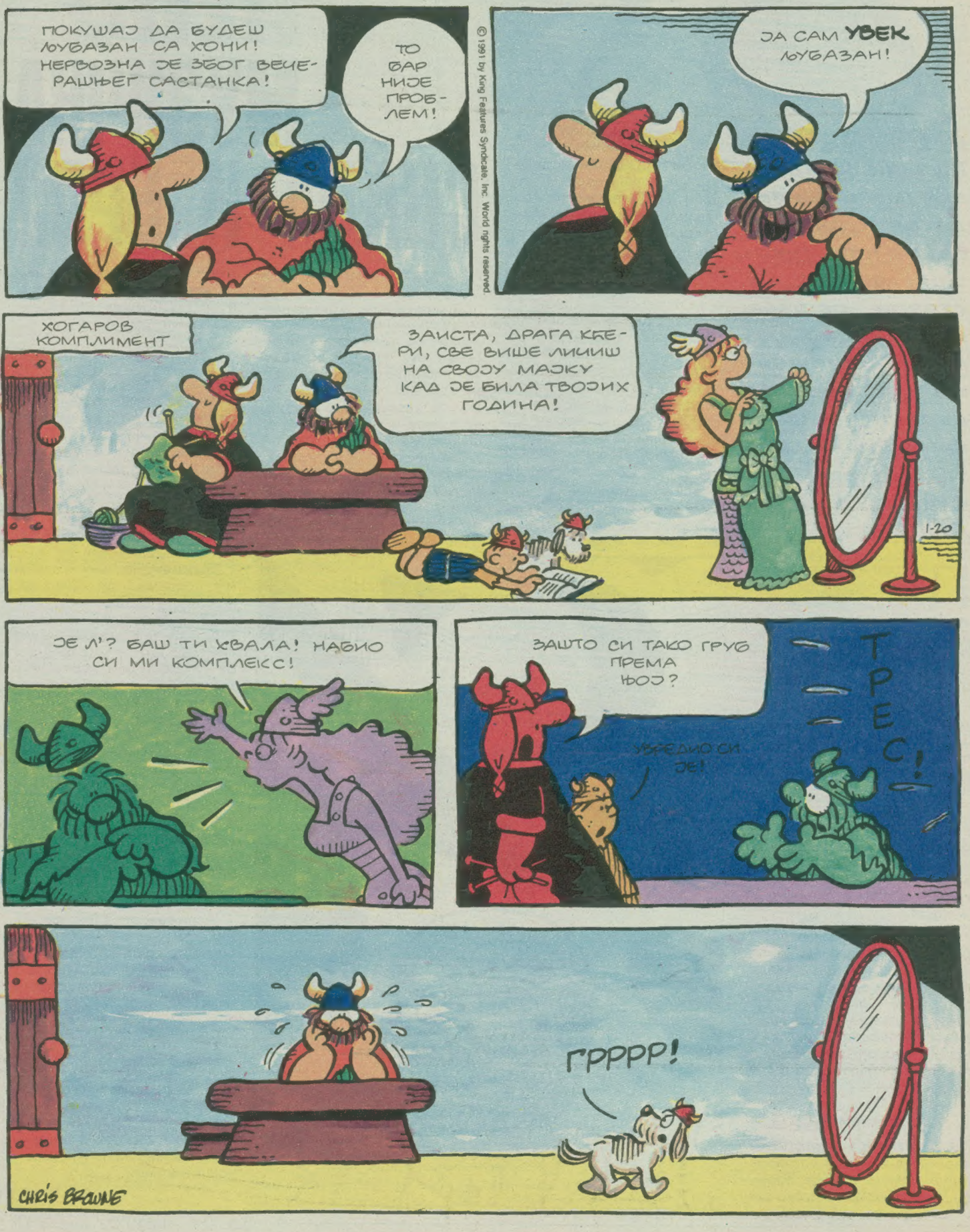
ПОКУШАЈ ДА БУДЕШ ЉУБАЗАН СА ХОНИ! НЕРВОЗНА ЈЕ ЗБОГ ВЕЧЕРАШЊЕГ САСТАНКА!
ТО БАР НИЈЕ ПРОБЛЕМ!
© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved
ЈА САМ УВЕК ЉУБАЗАН!
ХОГАРОВ КОМПЛИМЕНТ
ЗАИСТА, ДРАГА КЋЕРИ, СВЕ ВИШЕ ЛИЧИШ НА СВОЈУ МАЈКУ КАД ЈЕ БИЛА ТВОЈИХ ГОДИНА!
1-20
ЈЕ Л'? БАШ ТИ ХВАЛА! НАБИО СИ МИ КОМПЛЕКС!
ЗАШТО СИ ТАКО ГРУБ ПРЕМА ЊОЈ?
УВРЕДИО СИ ЈЕ!
ТРЕС!
ГРРРР!
CHRIS BROWNE

ЗАШТО ДРХТИМО КАД НАМ ЈЕ ХЛАДНО?

Температура човечјег тела одржава се у сталном нивоу путем регулисања одавања топлоте тела у зависности од спољних услова и човекове активности у датом тренутку. Одржавање увек исте температуре тела одлика је топлокрвних бића. Када је веома хладно, спољна температура непрекидно узима топлоту нашем телу и храна која је доспела у организам почиње брже да сагорева, чиме се надокнађује губитак топлоте.

Делимична одбрана од хладноће постиже се облачењем вунене одеће. Сам организам брани се убрзаним крвотоком и појачаним радом мишића, то јест њиховим наизменичним затезањем и попуштањем, дакле, већим унутрашњим сагоревањем. Да би се то постигло, безбројна мишићна влакна у нашем телу почну да дрхте сама од себе. Дрхтање може да се јави и код узбуђења и појединих патолошких стања.

КЛИМА ПРОТИВ СУПЕРВОЗА

Ускоро ће у Србији започети изградња брзе пруге Суботица – Нови Сад – Београд – Ниш – Димитровград којом ће се кретати најсавременији возови брзином од 250 километара на час.

Многи ће се запитати какве везе има метеорологија са кретањем возова који су последња реч технике и имају најсавременије сигналне и друге уређаје? И те како има! И пре као и у току изградње магистрале.

До сада су просечне брзине возова у Југославији износиле 80 – 100 километара на час и на њихово кретање ветар није имао готово никаквог утицаја. Међутим, они који се крећу брзином до 250 километара на час могу, под дејством јаких ветрова, да се преврну. Значи, потребно је да се знају подаци о ветровима – њихова брзина и смер. Поред тога, потребно је да се проуче и остале метеоролошке појаве. Да би се ослабио утицај ветра, на тим деловима трасе у близини железничког насипа треба да се засади шумски појас у 10 – 20 редова који ће смањити брзину струјања ваздуха. Смањење брзине ветра осећа се у заветрини шумског појаса до растојања које је четрдесет па и педесет пута веће од висине дрвећа.

За борбу против сметова користе се и разне препреке које могу да буду постављене за стално на одређеним местима или покретне и да се стављају тамо где је најпотребније. Препрека постављена усправно и усмерена нормално на струјање ваздуха који преноси снег ствара иза препреке зону где се снег таложи и снежни наноси расту. На оној страни препреке која је у заветрини наноси се протежу приближно до петнаестоструке висине препреке. Све поменуте препреке постављене на одговарајућа места смањују трошкове чишћења пруге који нису мали. Шумски појасеви, поред заштите од ветра и снега, побољшавају и квалитет ваздуха дуж трасе.

Услед колебања температуре ваздуха могу да се заледе шине, разни проводници, сигнали и други уређаји на којима могу да се створе ледене наслаге које кидају проводнике и ометају рад других уређаја.

Веома су важни и подаци о магли дуж магистрале да би се на местима на којима постоји највећа опасност да се она појави поставили нарочито уочљиви сигнални знаци.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ИЗУМИ ЗА ЗАЉУБИВАЊЕ

ПОЖАР! СКАЧИ КР

За безбедно приземљење, нарочито с највиших спратова, побринуо се Бенџамин Опенхајмер. Није познато да ли се ико усудио да уз помоћ његове опреме потражи спас

Славни Томас Алва Едисон, изумитељ, између осталог, електричне сијалице са угљеним влакном, грамофона, микрофона, прве електричне централе и првог филмског студија у свету, патентирао је 1878. године мотор који се ставља у погон помоћу гласа. Идеју му је дала познаница жалећи се да је покретање ножне педале на шиваћој машини замара.

Тако је Едисон направио „мотор на глас" или фономотор (грчки: фони-глас) и шиваћа машина је радила под условом да јој се обезбеди звук. Али, његову познаницу је непрекидни говор умарао далеко више него покретање педале ногама. Сам изум био је генијалан и потпуно неупотребљив.

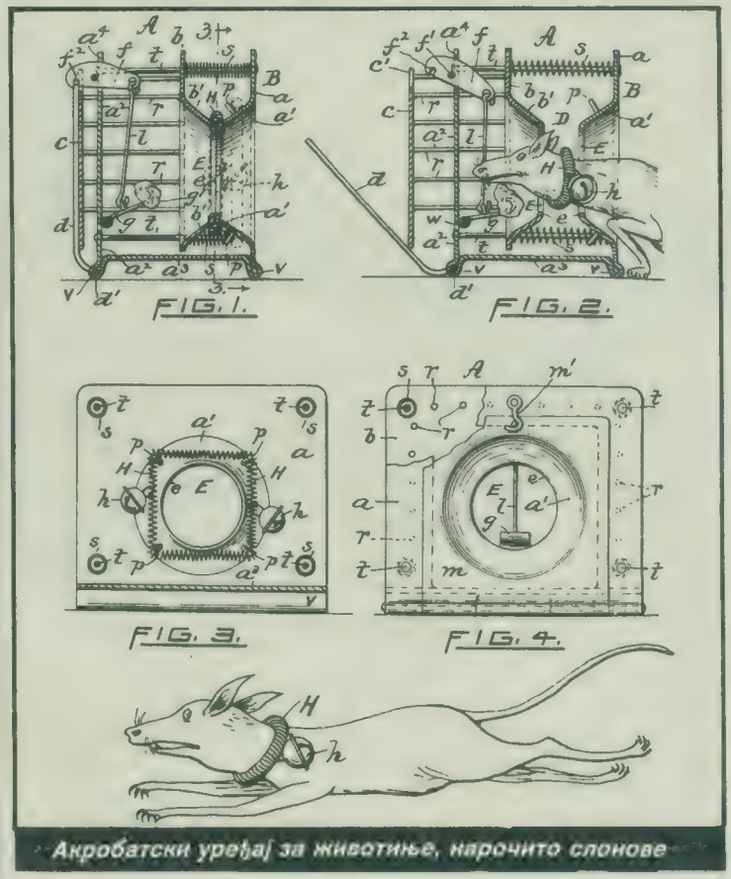

Акробатски уређај за животиње, нарочито слонове

И друге домаће невоље привукле су пажњу вредних и талентованих проналазача.

„Направите бољу мишоловку и свет ће вам пасти пред ноге", написао је Ралф Волдоу Емерсон 1871. Године 1908. Џозеф Бередж и Едвард Маркоф из Провиденса у Род Ајленду покушавали су да Емерсоново пророчанство претворе у стварност и то уз помоћ „пацова који звони".

Изум се састојао од рамова, пречки и котурова повезаних с мамцем и огрлице са звоном. Чим би пацов грицнуо сланиницу, у погон би ступала справа која му је навлачила огрлицу око врата. У теорији, то јест према замисли изумитеља, пацов би побегао у склониште као опечен и звоњавом преплашио и заувек отерао остале чланове своје бројне породице.

А шта радити ако у кући букне пожар? Е, то питање скинуо је с дневног реда Бенџамин Опенхајмер из Трентона у држави Тенеси.

Свако кога задеси малер да се нађе у клопци зграде која гори треба да, не часећи часа, стави на главу Опенхајмерову кацигу с падобраном, тутне ноге у ципеле с дебелим, тешким и наравно нарочитим ђоновима, отвори прозор и неустрашиво скочи у спас, особито ако се налази на неком од виших спратова, рецимо тридесетом.

Године 1900. Адолф Нојбауер начинио је направу против крађе бицикла. Чим би се лопов, не слутећи ништа, сместио на седиште, из њега је искакао оштар ексер и укуцавао му се у дебело месо. Власник бицикла никако није смео да заборави да закључа ово незгодно оружје пре него што сам седне да се вози.

Нешто слично, али потпуно независно од Нојбауера, смислио је Френк Сноу против крађе шешира. Лопов није могао знати да се у ободу крије справица са ексером који ће му се зарити у главу чим на њу стави украден шешир.

Уређај за спасавање из куће у пламену

Многи проналазачи, за разлику од Едисона сасвим непознати, ухватили су се укоштац с тешким задатком јутарњег буђења људи чврстог сна. Предложена решења кретала су се од уређаја за избацивање спавача из кревета до туширања леденом водом.

Семјуел Еплгејт из Њу Џерзија имао је нежнији приступ. Он је 1882. низом справица повезао будилник с рамом с кога је висило шездесет повеликих блокова од плуте „довољних да особу пробуде, али не тако тешких да је повреде". Када би будилник зазвонио, блокови су падали на главу спавача.

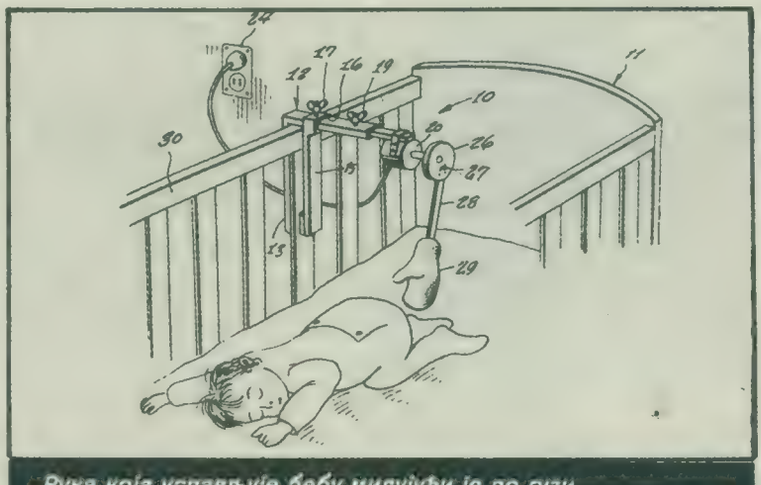

Рука која успављује бебу милујући је по гузи

Успављивање „незгодних" беба решио је 1971. године Томас Зеленка из Калифорније. Његов прилично сложен изум требало је само уградити на једну страну ограде кревеца или колевке. Електрични мотор је, када се укључи, покретао штап с руком у меканој рукавици која је бебу миловала по гузи.

Да ли су бебе престајале да плачу и тонуле у блажени сан, познато је само онима који су изум наручили од његовог творца. Популарност није доживео јер се малишани и данас деру и терају родитеље у црно очајање.

РОЗ ПРОЗОР!

Никада није постојао закон да патентирани изум мора и да ради, а било је и таквих за које никада није доказано могу ли да служе сврси или не.

То је, на пример, случај с „методом за скупљање и практичну употребу електрике из међупланетарног етера" који је 1903. године патентирао и у Сједињеним Америчким Државама и у Великој Британији Алберт Галатин Витни из Чикага.

Он је смислио да челично уже дугачко двеста педесет километара лансира у атмосферу тако што ће га или избацити из топа или закачити за ваздушну лађу. И био је убеђен да то неће ићи тако тешко као што звучи на први поглед.

После првих тридесетак километара „сам етар ће подићи преостале километре кабла без примене било какве додатне силе". Електрицитет који ће сићи низ жицу биће прикупљен на земљи и коришћен за грејање и осветљење.

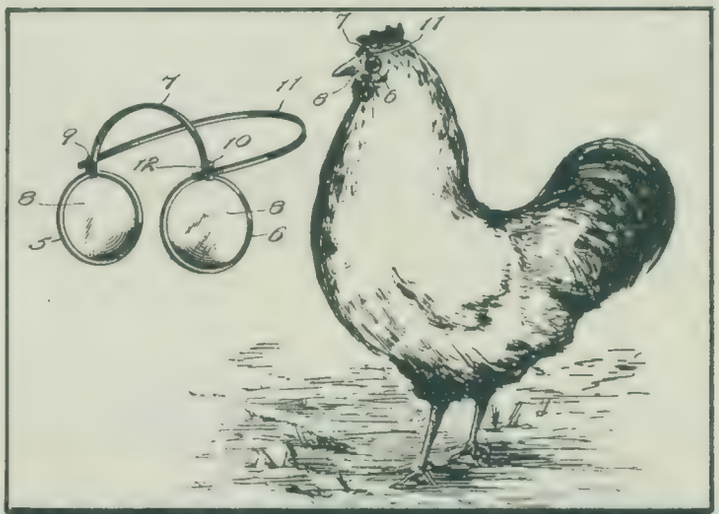

Наочаре без диоптрије за кокошке и другу живину

Неки од најједноставнијих изума били су и најизузетнији. У такве спадају наочаре за кокошке и осталу живину које је 1903. патентирао Ендрју Џексон из Тенесија. Оне нису биле намењене побољшању вида већ је требало да послуже као заштита за очи – да их нека друга животиња не би искључивала.

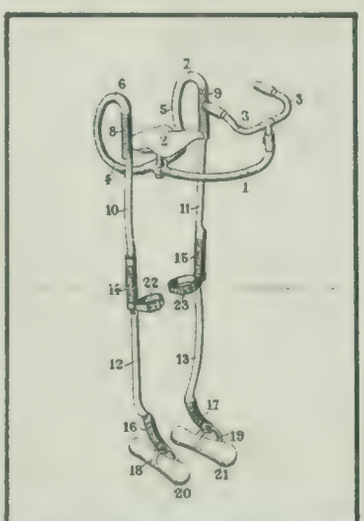

Помагало за инвалиде грофа Скоржевског

Необичан изум, помагало за ходање на бази сабијеног ваздуха, патентирао је у Великој Британији 1904. године пруски гроф Владимир Скоржевски. Помагало је имало седиште попут оног на бициклу, управљач сличан бициклистичком, амортизере, продужетке за ноге и стопала причвршћена за узенгије.

Гроф је замислио да инвалид на тај начин скакуће улицом удобно седећи. А да му се ноге не би сувише загрејале, побринуо се Мигел и Вилакампа из Аргентине који је 1905. помагалу додао потпетице са уграђеном пумпицом за струјање ваздуха око стопала.

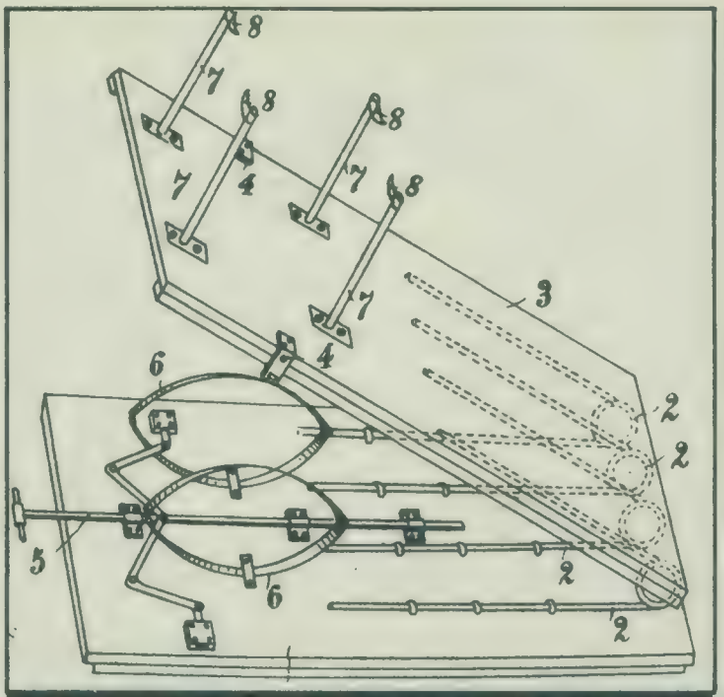

Сложени нацрти мишоловке зване „лацов који звони"

Довитљиви умови нису занемарили ни забавну страну наших живота. „Акробатски уређај за животиње" звао се патентирани изум Белгијанца Едуара Вулфа из 1904. Животиња би на нарочитој платформи била везана појасом који се лако скида. Када се повуче полуга, животиња се избацује увис и у ваздуху изводи колут или, циркуским речником, салто.

Вулф је навео и којим је животињама уређај намењен. На списку су се налазили мајмуни, који су, евентуално, и могли да изведу оно што се очекивало, коњи, који би сигурно задобили смртоносне преломе и – слонови!

То је већ било помало неизводљиво јер каква би то платформа могла да издржи и катапултира животињу од пет или више тона која, уз то, мора у ваздуху да направи и салто. Оригинална идеја морала је да пропадне.

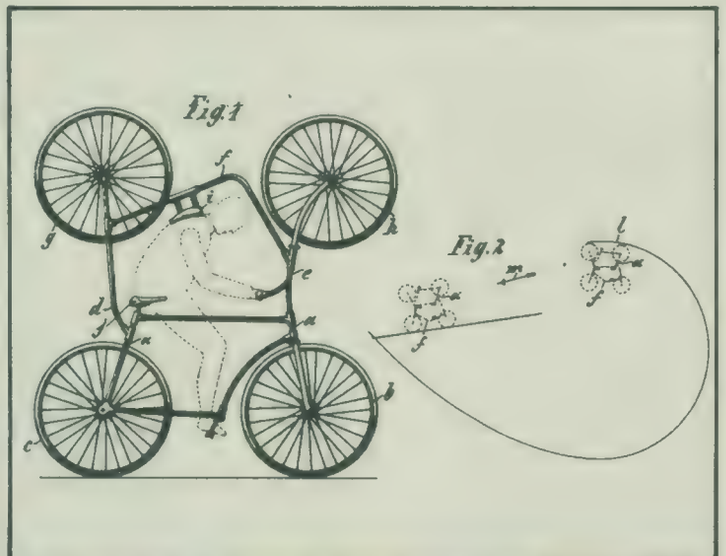

Двоструки бицикл и како га употребити

Изум за циркус, такође из 1904. године, био је и двоструки бицикл за лупинг Карла Лангеа из Берлина. Возач, седећи на једном а леђима ослоњен на друго седиште, имао је да се сјури низ стрму раван и, одбацивши се од ње, преврне и спусти се на платформу наопако, главом надоле, односно на горњем делу двоструког бицикла.

Ту је слика па сами размислите како је то требало да изгледа и да ли се икада нашао неустрашиви акробата да овај изум и испроба.

Б. Дожић

ТАМНА СТРАНА КОЛУМБОВОГ ОТКРИЋА

И БОГОВИ СУ ПОБЕГЛИ

Таино Индијанци су платили највећу цену открића Новог света. Они које Шпанци нису сасекли мачем сами су одлазили у смрти и нестали – заувек

Два камена идола нађена у гробовима Таино поглавица

У Пећини чуда која се налази у области Ла Романа, на југоистоку Доминиканске Републике, почињу путовање кроз тајне митологије и културе Таино Индијанаца, групе домородаца који су први доживели сусрет Старог и Новог света. А тај сусрет за њих је био, у ствари, сукоб и пропаст. Пут је дугачак: 500 година историје дели нас од једне далеке стварности која још није до краја расветљена.

Потомци корњаче

У току својих путовања до Америке Колумбо се два пута искрцао на острво које је назвао Исла Еспањола (данашњи Хаити), а ту је и живео и основао прво европско пре-

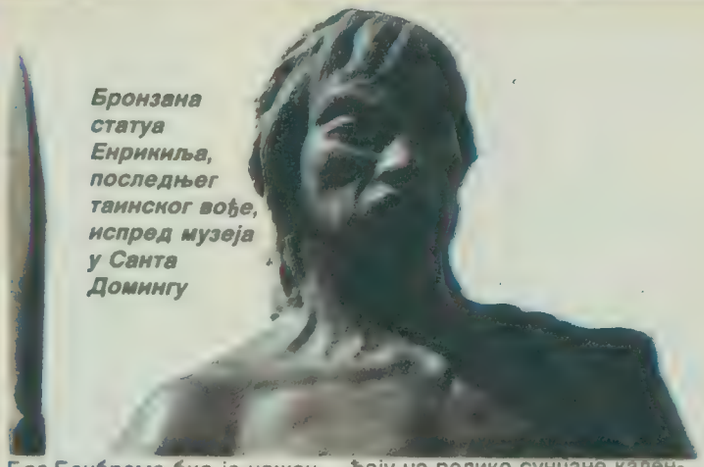

Бронзана статуа Енрикиља, последњег таинског вође, испред музеја у Санта Домингу

коокеанско насеље. Њему се све одмах допало, као и његовим пратиоцима. Било им је драго да виде да су се њихови снови остварили. Хроничари су помно бележили све што се догађало, а учени људи са шпанског двора преносили су вести даље по читавој Европи.

Таино домороци су у то време живели по шумама, пратили кретање звезда и разговарали са својим божанствима. Њихова историја, међутим, почиње много раније, у Пећини чуда – у времену мрака кад је свет за њих био насељен људима и ноћним животињама, совама и слепим мишевима...

За излазак из пећине и поново рођење Таина заслужан је њихов митолошки херој Деминан Каракол. Са своја три брата близанца разбио је чаробну тикву у којој је било море. Оно се разлило по Земљи и у њему су се размножиле рибе. Затим је Деминан од једног старог мудраца сазнао тајну справљања хлеба и научио да користи „кообу", опојни прах из семена биљке Anadenanthera Piptadenia peregrina, за успостављање везе с боговима. Из његових леђа изашла је корњача, таинска Ева – прамајка једне нове људске расе.

Таински богови имали су заједничко име „семи". Тако су се звали и камени кипови које су држали у кућама и пећинама. Главно божанство Таина био је семи Јукау Багва Маорокоти, трострук по својој бити и, наравно, свемогућ. Његова улога је била да штити засаде јуке од које су они добијали брашно за хлеб.

Бог Баибрама био је нежан и неотпоран, баш као и изданци јуке с којима су га поистовећивали. За њих је он био сувише млад да би био снажан, а могао је да расте и да јача само ако је био вољен. Други, ноћни, богови боравили су по шумама. Један од њих, обликом пас, звао се Опихиелгваиран. Доласком Шпанца побегао је, кажу, и никад се више није појавио.

Презир освајача

Чак су и мртви тумарали по шумама, а појављивали су се међу живима и играли с њима. Препознавали су их по томе што нису имали пупак. Гвабансекс, раздражљива богиња мајка, била је једно од најслављенијих божанстава, али и она од које су се Индијанци највише плашили. Ако би јој се неко супротставио, заједно с богом ветра и богом воде подизала је страшне урагане... Таински бог свих задовољстава Корокота изабрао је да живи на крововима њихових кућа.

Острвом нису господарили само богови. Таински врачеви „беикес" били су посредници између неба и земље. Опијени кообом и дуваном падали су у транс и разговарали с божанствима чији су они били гласници. Кообу су користили и пре поста чија је сврха била да очисти тело. Играло се и певало на трговима где се све завршавало тајанственим обредима које су Шпанци пратили с презиром.

Људи и богови, по веровању Таино Индијанаца, следили су јединствен космички ред који су одређивале звезде а њих су пратили мудри свештеници, и сами предодређени да буду богови.

Ови доморици са Антила пловили су у кануима какви су се користили и у Мексичком заливу. Пушили су исти дуван какав су узгајали њихови рођаци у Венецуели и правили идоле сличне онима који су нађени у Колумбији и Панами. Доминикански археолог Марсио Велос нашао је у шумама поред река камене блокове поређане тако да подсећају на велике сунчане календаре какви се виђају у области Јукатана где су живеле Маје.

400.000 мученика

У шумама на острву и данас расту слатки плодови гвајабе – омиљена храна шишмиша и ноћних божанстава. Плантаже јуке протежу се поред путева који се, у поводу петстоте годишњице открића Америке, граде на све стране, али углавном преко давно утабаних индијанских стаза. И данас се корен јуке рендише и претвара у брашно од којег се справља хлеб какав су производили и домороци Ориноко-амазонског слива Арауци од којих, заправо, и потичу Таино Индијанци. А неке њихове речи употребљава читав свет: јука, амака, кану, табако...

Доминиканска Република има девет милиона становника, углавном афричког порекла, што је случај и с њиховим суседима на Хаитију. У време доласка Шпанаца у овој области било је око 400.000 Таина. Сусрет са Европљанима за њих је био више него погубан. Довољне су бројке: поуздано се зна да је 70 година после доласка Колумба заједница Индијанаца бројала само 13 чланова – последњих преживелих. Чак је и „Енрикиљо", чије је индијанско име било Гварокуја, у ствари легендарни Таино вођа који се побунио против Шпанаца и њихових закона, већ био сахрањен.

Шта се догодило? Прича о обичном колонијализму: прво убијање и пљачка, а онда болести од којих нису могли да се заштите. Затим претварање у робље, односно у радну снагу коришћену за испирање злата, бежање у шуме где су остареле и децу вребале разне опасности, самоубиства као одговор на дрскост шпанских конквистадора, а вероватно и разочараност у сопствене богове који нису хтели или нису могли да их заштите.

Припремио Д. Вварагић

Живот пише драме

ЛЕШИНАРИ СУ СПАС

Осморица очајника знали су да тражити пут кроз џунглу не вреди ни покушати. Били су сувише слаби за то

Наредник Педро Барбароза лежао је, у тишини џунгле, потрбушке на мочварном тлу препуном инсеката и комараца и јечао. Очи су га највише пекле. Узалуд је покушавао да се покрене. Обе ноге биле су му сломљене и натечене.

Ухватио га је паничан страх, у очима су му се појавиле сузе. Погледао је према небу, изнад зелених крошњи, и стресао се од ужаса. Лешинари су кружили изнад њега нестрпљиви да се коначно спусте на непокретно тело. Њихови језиви крици одзвањали су повремено џунглом.

Можда више од лешинара плашили су га комарци који су му у густим роју̂евима прекривали рањене ноге.

Педро је схватио: ово су последњи тренуци живота.

Неколико сати раније све му је другачије изгледало. Није могао ни да слути да ће у таквим мукама скапати у џунгли.

Транспортни авион „С-47" бразилског ваздухопловства сигурно и мирно летео је над џунглом чије су густе зелене крошње скривале сву страву и опасности које су се под њима криле.

У авиону је било 25 људи. Један инжењер, један Индијанац из племена Бетами и 23 војника. Они су, у ствари, били појачање војној постаји Чичимбо коју пилот, због густог растиња, никако није могао да угледа. Писта малог аеродрома као да је нестала, утопљена у непроходна пространства Амазоније. Нигде светлости! Нигде ознаке!

Тада је из главне команде, путем радија, стигло наређење: „Вратите се у матичну базу". Пилот је одговорио: „Покушаћемо. Надам се да ћемо имати довољно горива".

До тада је све било у реду. Дежурни у контролном торњу ваздухопловне базе, смештене око хиљаду километара од главног града Бразила, посматрао је крупне капи тропског пљуска који је управо почињао. Очекивао је да „С-47" сваког трена затражи дозволу за слетање.

Уместо авиона кроз етар је стигао очајнички позив за помоћ:

„Морамо принудно да се спустимо... Хало, база... Изгубили смо правац... Немамо горива..."

Сумрак који се спуштао над џунглом осветлио је блесак експлозије...

Осморица преживелих

Наредник Педро панично се осврtао покушавајући да извуче своје поломљено тело из мочваре у којој је лежао.

– Нећу да умрем... Нећу... – говорио је наглас сам себи. – Морам да стигнем кући...

Одједном је опазио Хозеа. Лежао је неколико метара даље... Лице му је било окренуто према небу.

– Хозе! – викнуо је радосно Педро и кренуо вукући се у том правцу. Зграбио га је за руку.

– Хозе, спашћемо се. Сигурно... Хозе, пробуди се... Хозе... Помоћ ће брзо доћи...

Хозе није одговарао. Био је мртав.

Бивши шампион света у шаху Роберт Боби Фишер и даље привлачи пажњу шаховске јавности. Иако живи далеко од света шаха и изгледа неухватљив, с времена на време стигне по која вест о њему. Летос, када је репортер Радован Бранков с порукама и понудама дошао у Америку и потражио Фишера – стигао је само до његовог адвоката. Њему су остали и поклони које је Бранков донео бившем шампиону.

У јесен прошле године, док се у Њујорку играо први део меча за првенство света, Боби Фишер се, намерно или случајно, нашао хиљадама километара далеко од њега – обрео се у Европи. Прво је живео код својих пријатеља далеко од јавности у Дармштату близу Франкфурта на Мајни, а онда је више месеци боравио у једном сеоцу северно од Нирнберга. Према речима Каспара Бертолда, власника мале гостионице, Фишер је све време проводио играјући шах односно пратећи савремена шаховска збивања на табли. И дан и ноћ био је у својој соби. Понекад му је партнер за шаховском таблом био власник гостионице **Каспар.** Тако се Фишер, у шали говорећи, приближио шампиону света **Каспаров**у само на два слова!

Али, као што то, по правилу, бива, новинари су открили где је Фишер. После четворомесечног боравка у овом сеоцу код Нирнберга отишао је ко зна куда. Почела је потрага за њим. Очекују се вести о његовом тајном месту боравка.

Необична казна

На супервелемајсторском турниру, можда најјачем у историји шаха, који је почетком ове године одигран у Линаресу, Шпанија, победио је кандидат за првака света велемајстор Василиј Иванчук. Последњи је био шеснаестогодишњи Гата Камски, најмлађи велемајстор на свету. Једино је спорно са колико је поена Камски последњи јер он је стварно освојио 2,5 поена, али пошто у првих седам кола није предавао судији Чарлсу,

Илустровао: Брана Јовановић

Педро Барбароза није, међутим, био једини преживели. Када је стравична ломљава метала утихнула, за командама остатака летелице седео је поручник Гилберто де Суса. Откопчао је сигурносни појас и прекрстио се.

– Невероватно! Ја сам жив! – понављао је гласно као да је самог себе желео да увери у ту готово невероватну чињеницу.

Осећао је ужасне болове у левој нози и грудима. Авион у коме се још налазио већ је горео. Морао је одмах напоље.

Кад се с тешком муком извукао из смрсканог и запаљеног трупа, почела је јака киша. Кроз ту водену завесу чуо је јечање и крике. Погледао је на сат: било је скоро пет часова по подне.

Тада се онесвестио. Када је после ко зна колико времена дошао себи, одвукао се до места са кога су допирали крици и јечање. Опазио је наредника Педра. Нешто даље видео је свог пријатеља, наредника Рајмонда Ботела. Неколико корака даље лежали су, тешко повређени али живи, Хозе Роко и Алфонсо Сантос.

Гилберто де Суса је трагао даље. Нашао је поручника Велија. И он је био жив. Вукао га је пажљиво, онако тешко рањеног, центиметар по центиметар, и наслонио на један део, али тако да не опази мртве.

Још двојица су остала у животу: капетан Пауло Фернандез и водник Гералдо Калдераро де Брито. Обојици су биле сломљене ноге. Капетан Фернандез био је лекар, али лекова овде није имао...

Све у свему, из олупине авиона извукло се осам људи. Поломљених костију, с тешким опекотинама, али живи!

Ни на једном лицу није било радости.

Трећи дан изгубљене наде

За то време, хиљаду километара даље, почела је највећа акција спасавања коју је бразилско ваздухопловство икада предузело. Десетине авиона свакодневно су прелетале прашуму Амазона трагајући за несталима.

Веома брзо осморици очајника постало је јасно да им предстоји паклена смрт. Много гора него што су мислили. Тражити пут кроз џунглу није вредело ни покушавати. Били су сувише слаби. Већина њих могла је само да пузи.

Другог дана умро је Алфонсо Сантос.

У олупини су нашли неколико рибљих конзерви и неколико кобасица. После два дана није остало ни мрвице.

Савлађујући одвратност, гутали су црве којих је у тим мочварама, чинило им се, на тоне, жвакали лишће и чежњиво гледали у небо. Било је плаво и празно. Жеђ су гасили у оближњој бари.

Сваки нови дан био је ново мучење. Од хеликоптера или авиона ни трага.

Гомилали су се само лешинари. У почетку их је било неколико десетина, а затим се небо црнело од њих.

Најзад, деветог дана, чули су прво брујање мотора.

Авиони су само прелетали изнад њихових глава и не примећујући их.

Десетог дана – опет два авиона. Али, и они су наставили пут.

Прошао је још један дан жеђи, глади и ужасних болова. А тада је стигао хеликоптер...

– Спасени смо... Спасени... – плакали су од среће – угледали су нас најзад!

Сутрадан, међутим, нико није долазио. Ни прекосутра. Поново су изгубили наду.

Спасиоци су стигли тек четвртог дана.

Три сата пре него што су се пробили до унесрећених умро је Хозе Роко. Остала шесторица су још истог дана пребачена у болницу у граду Манаоси на обали Амазона.

Мајор Кардосо који је упорно руководио акцијом спасавања и сам је с неверицом одмахивао главом:

– То је чудо! Право чудо како смо их нашли.

Ипак, пилот хеликоптера којим су пребачени у болницу рекао им је истину:

– За своје спасење захвалите лешинарима. Да нисам угледао те огромне птичурине, никада не бих приметио остатке вашег авиона.

Л. А.

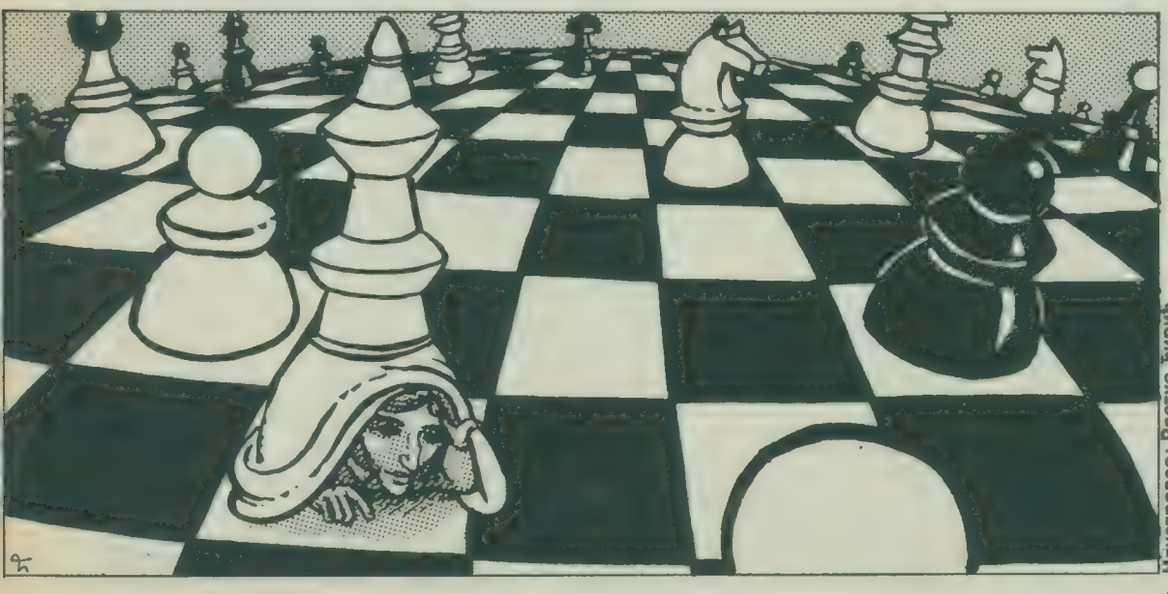

Илустровао: Растко Ћирић

Малкому оригинал формулара на коме је записивао партију – овај га је казнио по неком свом закону одузевши му један поен! Олакшавајућих околности за судију није било иако је Камски накнадно предао оригинале задржаних формулара. И тако сада негде пише да је Камски освојио 2,5 а негде 1,5 поен! Са таквим поступком судије нико се није сложио, па је главни организатор турнира Луис Рентеро упутио Камском извињење.

Али, и Камски је погрешио што судији није предавао оригинални формулар а задржао копију како је то правило у шаху.

Славко Домазет

КРЦКО СВЕ ЗБОГ ТОРТЕ 2. ДЕО

САТ КАСНИЈЕ У КРАЉЕВСКОЈ ПАЛАТИ...
ШТА?! НИЈЕ ВАЉДА ДА ЈЕ ОПЕТ ПОБЕГАО?
ЈЕСТЕ, СИРЕ!
САМО МИ ЈЕ ЈОШ ФАЛИЛО ДА ДРЖАВНИ НЕПРИЈАТЕЉ БРОЈ ЈЕДАН ПОБЕГНЕ ИЗ ЗАТВОРА!
ПОШТО ЈЕ ВЛАДАО ЗЕМЉОМ, ЗНА СВЕ ВОЈНЕ ТАЈНЕ!
БИЛА БИ КАТАСТРОФА КАД БИ УСПЕО ДА ОДЕ У ЦИНОЦЕФАЛИЈУ!
А ПОРЕД ШЕФА ПОЛИЦИЈЕ, КАКАВ ЈЕ БУКЛЕТ ТО ЈЕ ВРЛО МОГУЋЕ!
ДА, ОВДЕ БУКЛЕТ, ГЛАВНИ! ДА! ДА!
ШТА МЕ БРИГА ШТО ЈЕ УКРАДЕН РИБАРСКИ БРОДИЋ? ЗОВИТЕ ЖАНДАРЕ!
ШЕФ ПОЛИЦИЈЕ НЕМА ВРЕМЕНА ДА СЕ БАКЋЕ СА ТИМ ГЛУПОСТИМА!
МОРАМ ДА УХВАТИМ АНТРАЦИТА!
КАД НАШ ♪ БРОД ПЛОВИ, ♫ПЛОВИ...♪

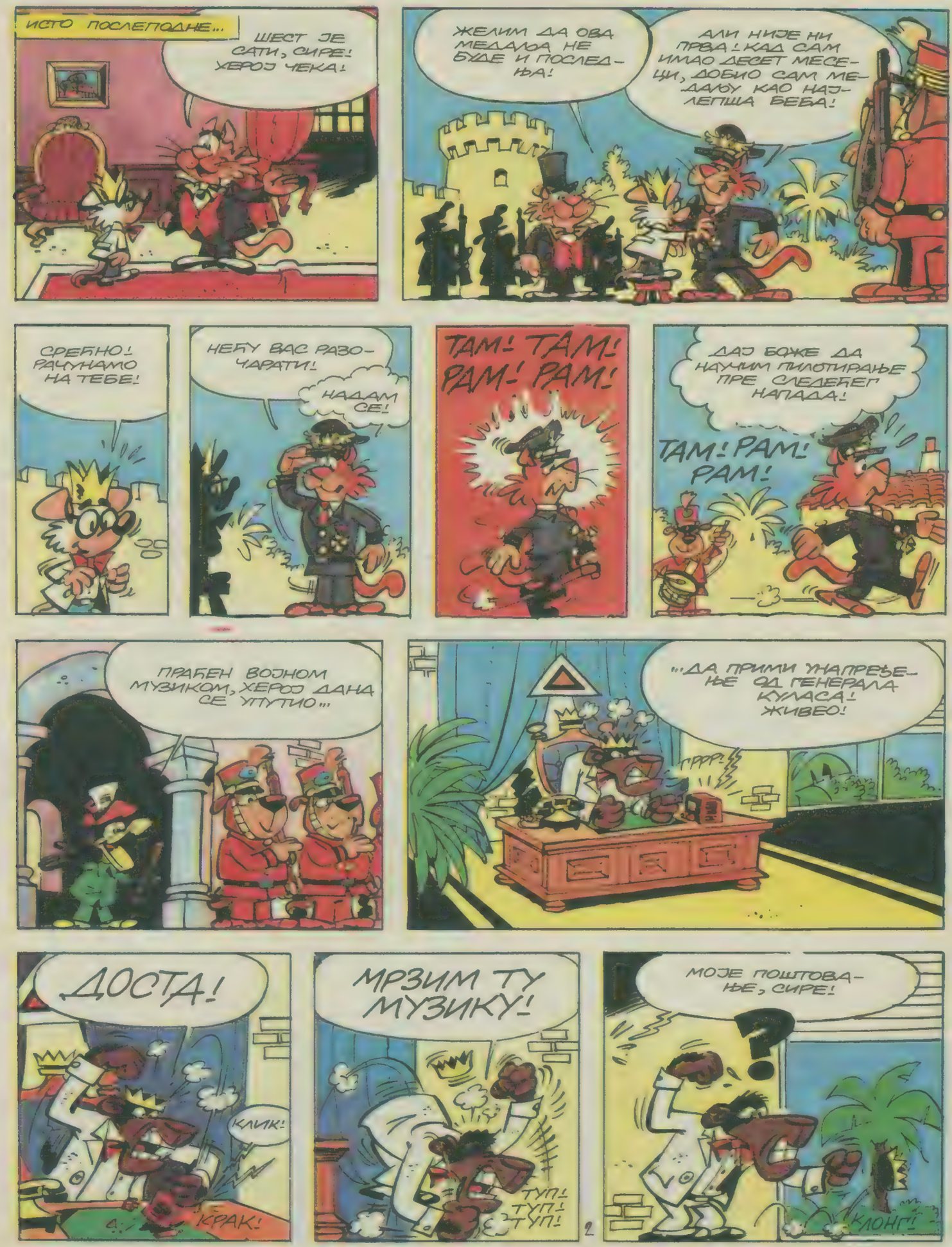
ИСТО ПОСЛЕПОДНЕ...
ШЕСТ ЈЕ САТИ, СИРЕ! ХЕРОЈ ЧЕКА!
ЖЕЛИМ ДА ОВА МЕДАЉА НЕ БУДЕ И ПОСЛЕДЊА!
АЛИ НИЈЕ НИ ПРВА! КАД САМ ИМАО ДЕСЕТ МЕСЕЦИ, ДОБИО САМ МЕДАЉУ КАО НАЈЛЕПША БЕБА!
СРЕЋНО! РАЧУНАМО НА ТЕБЕ!
НЕЋУ ВАС РАЗОЧАРАТИ!
НАДАМ СЕ!
ТАМ! ТАМ! РАМ! РАМ!
ДАЈ БОЖЕ ДА НАУЧИМ ПИЛОТИРАЊЕ ПРЕ СЛЕДЕЋЕГ НАПАДА!
ТАМ! РАМ! РАМ!
ПРАЋЕН ВОЈНОМ МУЗИКОМ, ХЕРОЈ ДАНА СЕ УПУТИО...
"...ДА ПРИМИ УНАПРЕЂЕЊЕ ОД ГЕНЕРАЛА КУЛАСА! ЖИВЕО!
ГРРР!
ДОСТА!
КЛИК!
КРАК!
МРЗИМ ТУ МУЗИКУ!
ТУП! ТУП! ТУП!
МОЈЕ ПОШТОВАЊЕ, СИРЕ!
КЛОНГ!

ОПРОСТИТЕ ЗА ОВО ПРЕКИДАЊЕ, АЛИ МОРАО САМ ЗБОГ СТРАЖЕ!
АЛИ, ВИ СТЕ...
АНТРАЦИТ, БИВШИ ВЛАДАР КОКОФРАНИЈЕ КОЈИ ВАМ СЕ ДИВИ! ДОШАО САМ ДА ВАМ ПОНУДИМ СВОЈЕ УСЛУГЕ!
МОРАТЕ БРЗО ДЕЛАТИ! БОМБАРДОВАТИ ФАБРИКЕ, АЕРОДРОМЕ И ТО ПРЕ НЕГО ШТО МИТРОН УСПЕ ДА СТВОРИ ВОЈСКУ СПОСОБНУ ДА СЕ ОДУПРЕ НАПАДУ!
АЛИ, ИМАМ ЈОШ САМО ДВА АВИОНА И БОЈИМ СЕ ДА ЋАКАНИ И ЊИХ НЕ УНИШТИ!
ЗНАЧИ, САМО ЈЕ ЈЕДНО РЕШЕЊЕ: УНИШТИТИ ТУ МАЧКЕТИНУ!
ДОВЕДИТЕ МИ ГА ЖИВОГ! ХОЋУ ДА МИ ОТКРИЈЕ ТАЈНУ СВОГ УСПЕХА!
ДАНИ СУ ПРОЛАЗИЛИ, И ОДБРАНА КОКОФРАНИЈЕ СЕ ОРГАНИЗОВАЛА...
АС ТИК!
ОВО ФУНКЦИОНИШЕ!
СУТРА ПОЧИЊЕ СЕРИЈСКА ПРОИЗВОДЊА!
КАД СЕ ЗАВРШИ РАТ, БИЋУ НАЈБОГАТИЈИ У КРАЈУ!
ЗА ДВЕ НЕДЕЉЕ, ИМАЋЕМО ИХ ДЕСЕТ, СИРЕ!
ДОБРО!

ЕТО, СИРЕ, ЗА МЕСЕЦ ДАНА БИЋЕМО СПРЕМНИ ЗА РАТ!
А ШТА АКО КРАМПИК САДА НАПАДНЕ?
МЕЂУТИМ...
ТО ЈЕ НЕПРАВЕДНО!
ПРЕСТАНИ ДА ЗВОЦАШ, МАЛЕЦКИ! НИСАМ ЗА КРИВ ШТО СМО МОБИЛИСАНИ!
КАО КРАЉЕВЕ ПРИЈАТЕЉЕ, НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА НАС РЕГРУТУЈУ У КОМАНДОСЕ!
А КАРУЗО, КОЈИ НЕМА ВЕЗА, ОДРЕЂЕН ЈЕ ЗА СУФЛЕРА У ВОЈНОМ ПОЗОРИШТУ!
НОЋ ЈЕ...
ДААХ!
ГОСПОДЕ, САЊАО САМ АНТРАЦИТА КАКО НАМ СЕ КЕЗИ! КАКАВ КОШМАР!
ОБАЛА ЈЕ ПУСТА! НИКО МЕ НЕЋЕ ПРИМЕТИТИ КАД ПРИСТАНЕМ!

СПРЕМНИ СМО, КАПЕТАНЕ!
ИЗРОНИ!
НЕ СМЕЈУ МЕ ПРЕПОЗНАТИ!
ТААКО! КО БИ РЕКЬО ДА НИСАМ ПТИЦА!
НЕКОЛИКО САТИ КАСНИЈЕ
ЈА, ЈА, НОЋАС НЕ ДЕЖУРАМ ЈА! ТРАЛАЛА!
ВЕЋ ЗА ДАНА ДВА! ЛА! ЛА!
ФИГАРО! ФИГАРО! ФИГАРОО!
ТРАЛА-ЛА!
У РАТ, У РАТ! МИ ИДЕМО У РАТ! ЛА! ЛА! ПЛОМ! ПЛОМ!
ПАЗИ!
ШКРИИП!
ИДЕТЕ ЛИ У ФУРБИ?
ДА, ПРИКАНЕ! УСКАЧИ!

ПА... ОВАЈ, ХВАЛА!
МОЖЕ ЛИ?
ОХО, ТО СУ ОНИ; КРЦКО И МАЛЕЦКИ!
ШТА МЕ БРИГА, НЕ МОГУ МЕ ПРЕПОЗНАТИ! ТЈА!
ТО ЈЕ ПРАВА ИРОНИЈА: ОВЕ ДВЕ БУДАЛЕ ПОМАЖУ СВОМ СМРТНОМ НЕПРИЈАТЕЉУ ДА ИЗВРШИ ЗАДАТАК!
ОХ!
?
ПАКАО! ОТКРИЛИ СУ МЕ!
ОХ, ИЗГУБИО ЈЕ СВОЈЕ УШИ...
?
ТО ЈЕ АНТРАЦИТ!
ПРЕДАЈ СЕ, БАНДИТУ!
НИКАД!

?
ГДЕ ЈЕ?
ВИДИ ТАМО!
РАЗУМЕМ, ГЕНЕРАЛЕ!
ШТА СЕ ЗБИВА?
ДА НИСТЕ ВИДЕЛИ ЦРНОГ ПАЦОВА, ГОСПОЂО?
СА КОФЕРОМ? АХА! ЛИЧИ НА АНТРАЦИТА, „БИВШЕГ" ДИКТАТОРА! КРЕНУО ЈЕ ПРЕМА ПУСТИЊИ!
ОВО ЈЕ ПУТ ЗА ПУСТИЊУ!
ММ! ММ!
МРМ! БРМ!
ММ! ММ!
ВОЈСКА ВАС ЧЕКА
99.

ШТА ВАМ СЕ ДОГОДИЛО?
БРАЛА САМ ЦВЕЋЕ УЗ ПУТ, КАД ЈЕДАН ЦРНИ ПАЦОВ... УФ, СВА СЕ ТРЕСЕМ!
ПОБЕГАО ЈЕ МОЈИМ АУТОМ! ШМРК! ШМРК!
БАРАБА!
ОДВЕШЋЕМО ВАС У ФУРБИ!
ЈА САМ ФЕЛИНА РОН-РОН ИЗ ФА-РИБОЛА!
ФУРБИ
ТУРБИНА
ПУТ ЗА ПУСТИЊУ
ФАРИБОЛ
СЛАТКА ЈЕ!
ЕВО НАС У ФУРБИЈУ!
ХВАЛА ВАМ, ВОЈ-НИЦИ! БИЛИ СТЕ ДИВНИ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО СЕ ПОНОВО ВИДЕТИ!
И МИ! И МИ!
ЉАО!
СЛАТКА ЈЕ! МЕДЕНА ЈЕ!

ДВА САТА КАСНИЈЕ...
СТУПИТЕ У КОНТАКТ
ПИТАМ СЕ ШТА ЈЕ ТАЈ ГАД, АНТРАЦИТ, РАДИО ПРЕРУШЕЊ У ПТИЦУ?
ОХ!
ГОСПОЂИЦЕ!
УХ... ХМ... ГОСПОДИНЕ МАЛЕЦКИ!
МОГУ ЛИ БИТИ ОД КАКВЕ КОРИСТИ?
ВОЛЕЛА БИХ ДА ОБИЂЕМ ГРАД!
ОВО ЈЕ ДЕЛФИНОВА ФОНТАНА!
А, ГДЕ ЈЕ АЕРОДРОМ?
МОЛИМ?
НИСАМ ВАМ РЕКЛА! ДОШЛА САМ СПЕЦИЈАЛНО ИЗ ФАРИБОЛА...
...ДА БИХ ДОБИЛА АУТОГРАМ ОД ПОРУЧНИКА ЏАКАНОГ!
9
31.

ОДВЕШЋЕМО ВАС ТАМО!
ДИВНИ СТЕ!
ПИХ!
ЈЕСТЕ ЛИ ПРИЈАВИЛИ ПОЛИЦИЈИ КРАЂУ КОЛА?
НАРАВНО!
ВИДЕЛА САМ КОМЕСАРА ЛИЧНО! ПОКРЕНУЋЕ ЦЕЛУ ПОЛИЦИЈУ... ОХ, КАКВА ЛЕПА ЖИВОТИЊА!
ДАО ВАМ ЈЕ АУТОГРАМ?
АХ, ЕВО ВАШЕ ЛЕТЕЋЕ МАЧКЕ!
ТО!
ПОРУЧНИЧЕ! АУТОГРАМ!
ОБОЖАВАМ ХЕРОЈЕ!
ДИВНА ЈЕ!
ОВАЈ НИТКОВ МИ ИДЕ НА ЖИВЦЕ!
ДОШЛА САМ ИЗ ФАРИБОЛА САМО ЗБОГ ВАС!
ЕВО, ТУ САМ, МАЛА!
„ЕВО, ТУ САМ, МАЛА!"
ИМА ПРЕПРЕДЕН ИЗРАЗ И СМЕШНУ КАПУ!

САН МИ ЈЕ ДА ПОСТАНЕМ ПИЛОТ, КАО ВИ!
ЗАШТО ДА НЕ!
ХАЈ'ТЕ СА МНОМ!
ВРАТИЋЕМО СЕ У ГРАД, МАЛЕЦКИ!
КОМАНДАНТУ ЋЕ БИТИ ДРАГО ДА ВАМ КАЖЕ СВЕ ШТО ВАС ИНТЕРЕСУЈЕ!
УАУ!
КРАК!
ГРОМ И ПАКАО! НОС МИ ЈЕ БИО МНОГО СТИСНУТ И МАСКА НИЈЕ ИЗДРЖАЛА!
УХ! ХМ!
АНТРАЦИТ!
БРЖЕ!
АВИОН! БРЗО!
ПОК!
11
33

АНТРАЦИТ ЈУРИ ЦАКАНОГ! ТРЧИ!
АЛИ, ЈА... НЕ МОГУ... ЈА... СТРА... СТРАЖАРИМ ДО... ДВА!
ПРЕШЛА НАС ЈЕ!
ПРЕШ'О НАС ЈЕ!
?
БЕНГ! БЕНГ!
ФИЋУКНУ!
БРЖЕ!
ШТА ЈЕ ТО? КАКВИ СУ ТО ГЛУПЦИ?
АНТРА... ТРА... ТРА...!
АНТРА-ТРА... ШТА?
БЕНГ!
КЛАК!
МОРАМ... МОРАМ НЕШТО ДА ВАМ ПРИЗНАМ!
ШТА?
БЕНГ!
34.

НЕ ЗНАМ ДА ПИЛОТИРАМ!
ЦОИНГ!
ШКРИП!
КАО ШТО САМ ЈА СЛОН! КРЕБИ!
ПОЛАЗИ!
ФИЈУУ!
БЕНГ!
ВРУМ!
ОХ!
А САД, ПУНОМ БРЗИНОМ У ЦИНОЦЕФАЛИЈУ!
ЈАУ!
АЈМЕ МЕНИ!
ОХ! НОВИ П-27, ТЕК СТИГ'О!
БОЈИМ СЕ ДА САМ СХВАТИО ПЛАН!
БАШ ИМАШ СРЕЋЕ!
ПРЕСТАНИ С ТИМ АКРОБАЦИЈАМА!
ЈА БИХ, АЛИ НЕЋЕ АВИОН!
ВРУУМ!

СВЕ ЈЕ ЈАСНО, ГЕНЕРАЛЕ! АНТРАЦИТ ЈЕ ПРЕШАО НА СТРАНУ ЦИНОЦЕФАЛАЦА, А ВРАТИО СЕ У ЗЕМЉУ СА ЗАДАТКОМ...
ЗНАМ! ДА ОТМЕ НАШЕГ ХЕРОЈА!
ТО ЈЕ СТРАШНО! НА ЊЕМУ ПОЧИВА ЦЕЛА НАША ОДБРАНА!
ВРУУМ!
МАЈКО МИЛА!
ОХ, СВЕ МИ ЈЕ ЈАСНО!
?
?
БЕЗ ОБЗИРА ШТО ЈЕ ПИШТОЉ УПЕРЕН У ЊЕГА...
„ЧАКАНИ ЋЕ ПРАВИТИ АКРОБАЦИЈЕ СВЕ ДОК АНТРАЦИТ НЕ ПОЗЕЛЕНИ ОД МУКЕ И ЗАМОЛИ ГА ДА ГА ПУСТИ!
САЛУТИРАЈТЕ ХЕРОЈУ, ВОЈНИЦИ!
ВРУУМ!
КЛАК!
36.

ПРЕСТАНИ, ИЗГИНУЋЕМО!
ВРУУМ!
ОХ, НЕШТО ШКЉОЦА!
ЧВОК! ЧВОК!
НЕ, ТО МЕНИ ЦВОКОЋУ ЗУБИ!
ЦВОК! ЦВОК!
САВ СИ ПОЗЕЛЕНЕО!
БО... БОЈИМ СЕ!
ЧВОК! ЧВОК!
ЈА НЕ ЗНАМ ДА ПИЛОТИРАМ! МОЈА ПОБЕДА ЈЕ ЧИСТА СЛУЧАЈНОСТ!
ЧВОК! ЧВОК!
ШТА?!
ЗНАЧИ, РИЗИКУЈЕМ СВОЈ ЖИВОТ?
И... И ЈА... СВОЈ! СТРАШНО!
АТЕРИРАЈ, ГРУБИЈАНЕ!
ТО ЈЕ ЛАКО РЕЋИ!
АТЕРИРАЈ ИЛ' ТЕ СТРЕЉАМ!
АХА!
ПО... ПОКУШАЋУ!

БРУМ...
ПОЛАКО, БУДАЛО!
ХА! ХА! СЛЕПЕ! АНТРАЦИТ ТРАЖИ МИЛОСТ ХИ! ХИ!
БОИНГ!
МР... МРЗИМ ЛЕТЕЊЕ!
ГЛЕ! ДОБИЈА У ВИСИНИ!
?
?
АНТРАЦИТУ ИЗГЛЕДА ЈОШ НИЈЕ ДОСТА!
ЕЈ! ПА ОН ЈЕ ЛУД!
?
ПОДИГНИ ГА!
УПОМОЋ!

ПОДИГНИ ГА! ПОДИ... КАСНО!
МАМИЦЕ!
ПРОЛАЗЕ, ПРОЛАЗЕ ВОЗОВИ, ЛУБАВИ...
ВРУМ!
ГЛЕ! ЕКСПРЕСНИ ВОЗ У ПОДНЕ ЈЕ ПРОШАО РАНИЈЕ!
ДА САМ ХТЕО ОВАКО НЕШТО ДА ИЗВЕДЕМ, НЕ БИ УСПЕО!
ЧЏОК-ЧЏОК!
ВРУУМ!
ОХ!
ВРУМ!
ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ? ПРОШАО ЈЕ КРОЗ ТУНЕЛ! ПРАВИ ЈЕ АС ТАЈ ЏАКАНИ!
НЕВЕРОВАТНО!
ПРВАК!
ОТКУД ТИ ОВДЕ?
ТАМАН САМ ХТЕО ДА НАЦРТАМ ГРБ КОКОФРАНИЈЕ НА АВИОНУ, КАД СУ ГА ОТЕЛИ!
ХМ...

СТО МУ МУКА! БЕЗ ОЗНАКА МОЖЕ БИТИ СМАТРАН ЗА НЕПРИЈАТЕЉСКИ АВИОН И ОБОРЕН НАШИМ РАКЕТАМА!
?
ВРУУМ!
ПАЗИ!
ДАЈТЕ МИ ТОПОВСКЕ БАТЕРИЈЕ ЈЕДАН И ДВА!
ВЕЗА ЈЕ ПРЕКИНУТА, ГЕНЕРАЛЕ! МАЛА ПОПРАВКА, И БИЋЕ СВЕ У РЕДУ! ТРАЈАЋЕ ОКО ПОЛА САТА!
УФ! УМРЕЋУ ЗБОГ ТЕБЕ!
ВРУМ!
ВРУУМ!
КАПЕТАНЕ, НЕИДЕНТИФИКОВАНИ АВИОН! ХОЋЕ ДА ПРЕЂЕ БАЛОНСКУ ПРЕПРЕКУ!
ХМ... НЕИДЕНТИФИКОВАН?!
ХОЋУ ДА СЛЕТИМО! ЧУЈЕШ ЛИ? ХОЋУ!
А ТЕК ЈА!
ЦВОК! ЦВОК!
ОВА КОМЕДИЈА МОРА ПРЕСТАТИ!
ТАЧНО, А ЕВО И ПОЧЕТКА!
БУМ!
БУМ!
40-

ОВОГ ПУТА ЈЕ КРАЈ!
А ЈА САМ СЕ САМО ЗБОГ ЛЕПЕ УНИФОРМЕ ПРИЈАВИО У АВИЈАЦИЈУ!
3
БУМ!
НЕ НАПУШТАЈ МЕ!
БУМ!
ПОГОДАК!
МРЗИМ АВИЈАЦИЈУУУ! УАУДАА!
НЕ ОСТАВЉАЈ МЕ!
БУМ!
У ОБЛАЦИМА СМО!
ЗАР СМО ВЕЋ У РАЈУ?
?
ПАЛИ СУ НА БАЛОН! СПУСТИТЕ ИХ!
РАЗУМЕМ, ГЕНЕРАЛЕ!
НЕЋЕТЕ МЕ УХВАТИТИ!
НИКАД! НИКАД!
НИ-КАД!
ПИОНГ!

БЕНГ!
ЦИЗУУУ!
ЧИК!
?
ХА! ХА! ХА!
ПУЦАЈТЕ, НЕСПРЕТЊАКО-ВИЋИ! ПУЦАЈТЕ!
ХА! ХА! САМО ВИ ПУЦАЈТЕ, МОМЦИ, НЕ МОЖЕТЕ МИ НИШТА! ПРЕВИСОКО САМ!
БАМ!
ТРЕБА СПРЕЧИТИ ПРОТИВАВИОНСКУ ДА УБИЈЕ ЦАКАНОГ!
СЛУШАЈТЕ!
ПРОТИВ-АВИОНСКА!
БУМ! БУМ! БУМ!
БЕНГ!
КЛЕНГ!
И СВЕ ОВО ЗБОГ ОТМИЦЕ НЕКОГ ПРИУЧЕНОГ ПИЛОТА! БАШ САМ ЛУД!
ГРОТЕСКНО, ЗАР НЕ?
ПАФ!
?

ПШШШТ!
РУПА!
ТО МОРА ДА ЈЕ НАПРАВИЛА МОЈА МЕДАЉА! ИМА БОДЉЕ НА СВЕ СТРАНЕ!
ПШШТ!
БИТАНГО, ТО СИ НАМЕРНО УРАДИО!
ПШШШТ!
НИСАМ!
УВЕРДАВАМ ТЕ ДА САМ СУВИШЕ ГЛУП ДА БИХ СЕ ТОГА СЕТИО!
ДОБРО, ВЕРУЈЕМ ТИ!
ПШШШТ!
СПУШТАМО СЕ, АЛИ ДОБРО ЈЕ ДА НАС ЈЕ ВЕТАР ОДНЕО ДАЛЕКО... ЈОШ НИЈЕ СВЕ ИЗГУБЉЕНО!
ИДЕМО НА ОБАЛУ! НАБИ ЋЕМО ТАМО ВАЉДА НЕКИ БРОД НА „ЗАЈАМ"!
ХА! ХА! КРАМИК ЋЕ ПУКНИ ОД СМЕХА КАД САЗНА ДА СЛАВНИ ПОРУМНИК ЏАКАНИ НЕ ЗНА ДА ПИЛОТИРА!
ЈЕСМО ЛИ ЈОШ ДАЛЕКО ОД МОРА?
УХ, КАКВА ВРУЋИНА!
КАМИОН!
ЕНО ИХ!
А... АВИОН?!

ФИЗУУ!
ПАЗИ ДА НЕ ЗГАЗИШ ЦАКАНОГ!
ТЈА! НЕМАМ ВИШЕ МЕТАКА!
ТОНГ!
БЕНГ!
ЦАКАНОЦ!!
ПРЕПУСТИТЕ ГА МЕНИ!
НИСАМ НИШТА УРАДИО! МАЈКЕ МИ!
НЕ!
ХА! ХА!
ОСТАЈЕМО НАС ДВОЈИЦА, ИЗДАЈНИЧЕ!
ЗАР БИ МОГАО ДА УДАРИШ ЖЕНУ?
ЕЈ!
ЗИУ!
ДА ЛИ БИ „ГОСПОЂА" БИЛА ЉУБАЗНА ДА КРЕНЕ СА МНОМ?
БРАВО, ЦАКАНИ! ДОБРО ЈЕ ДА СИ ИВВУКАО ЖИВУ ГЛАВУ! ТИ СИ ПРАВИ ПРИМЕРАК ХЕРОЈА!
ЖИВОТ ЈЕ НЕПРАВЕДАН!
ПА ЈОШ ТЕЖАК!
БАХ! ТО МИ ЈЕ БИЛА ДУЖНОСТ, ГЕНЕРАЛЕ!
КЛИНГ!
КЛАНГ!
КРАЈ

Ево једне занимљиве галерије портрета и неоспорног доказа да је сличност са нама готово запањујућа

ЈАЗАВИЧАР

Сестре Краткодлаки имају очи ловца које све виде. Ову генетску особеност дугују свом далеком рођаку који је живео у колиби једног чувара шуме у близини Текленбурга. У њиховој кући све је у савршеном реду иако је мало претрпана породичним успоменама. Једна стара фотографија, већ пожутела од времена, чува сећање на господина Руда, великог обожаваоца ових дама.

Кад крену у шетњу обучене у дугачке хаљине с подсукњом, њих две не знају да се зауставе – стално нешто разгледају, негде завирују или с неким разговарају. Понекад делују нестварно. С њима у друштву учини вам се да се налазите у некој зачараној шуми из Гримових бајки.

ПРОВЕРИТЕ И САМИ

БЕРНАРДИНАЦ

Изгледа тако да вам се чини да треба да се држите подаље од њега. Али, изглед вара. Бернардо је познати конобар и омиљена личност из једног кафића у центру Беча где се скупља само отмен свет. Око њега се стално отимају, свако би желео да га он услужи. Ваљда зато што Бернардо воли свој посао и лако му полази за „руком" да сваког госта увери како је баш њему највише наклоњен. Та уметност понашања не може да се научи. Он је, једноставно, такав рођен.

БАСЕТ

Иако у кући има пуно простора, госпођица Анастазија највише воли да се одмара у једном углу „бидермајер" отомана. Њена бака Францускиња пренела јој је у наслеђе постојаност и учтивост иако је у присуству непознатих особа мало уздржана. Анастазија је уистину љупка. Њене очи оивичене маскаром и уокружене борама толико су привлачне да им се не може одолети.

ПУДЛА

Фреди је уметник стално напетих живаца. Одмалена је показивао склоност ка музици и кад је почео да свира клавир, сви су рекли да ће постати велики „човек". Његово уметничко име је Шопенски. Кад изађе на позорницу, корачајући ситно и помало неприродно, публика пада у занос... Али, укуси се мењају, па Фреди сада све чешће наступа у унутрашњости где га још добро примају.

МОПС

Госпођа Карлен живи у најотменијој четврти Париза. Она је домар у једној лепој кући с краја прошлог века. Све надгледа, све чује и све зна. Свесна је своје важности и зна да је данас много лакше наћи станара него доброг домара. Због тога јој ситна пажња веома прија иако сама није баш много дарежљива.

АВГАНИСТАНСКИ ХРТ

Помало чудан поглед шеика Ел-Барела није само последица пада цене на тржишту црног злата. Њему је у крви да стално претражује пустињска пространства и завирује у сатове који показују проток сирове нафте. Елеганцијом коју је немогуће подржавати петролејски принц носи дугачку тунику од беле свиле, огртач с везом од чистог злата и мараму која му пада преко узаног лица.

НАШИ ДВОЈНИЦИ

ДАЛМАТИНЕР

Господин Белмонте је несумњиво атлетски тип. Он је спринтер у одличној кондицији. Почео је да трчи по парковима много пре него што је џогинг ушао у моду. Лепо је и пропорционално грађен. Мишићав, али не претерано. Његове боје су бела и црна, а изгледа као да је од порцулана. Увек привлачи пажњу и публика га са задовољством прати.

ЧИВАВА

Она је легенда класичног балета. Њено уметничко име је Перла Чивава. Ситна је и нежна, али веома живахна. Господари сценом нарочито док изводи пируете и скокове. Читав њен живот одиграва се под светлошћу рефлектора. Подигнутих руку које придржавају балетску сукњицу, на крају пада на под као лабуд који умире. Затим се предаје аплаузима... Она, заправо, има сталну потребу да буде вољена.

ДОГА

Овај овде има најстарије родословно стабло. Веома пада у очи његова уображеност и надменост. Дружи се само са онима који су му равни. Остали га сами избегавају. Због величине и висине, кад се наљути, изгледа страшнији него што јесте. Иначе, познат је као борац који избегава сукобе.

ЧАУ ЧАУ

Овај становник Пекинга по имену Пол не одваја се од кључева аутомобила. Да нема тако добар ауто, нико се са њим не би дружио. Тело му је скројено по седишту за возача. рамена су му широка а стопала чудно састављена. Има урођену потребу да доминира, па је његово понашање понекад неконтролисано. Стално се хвали да му ауто добро лежи на друму и да у кривинама волан само придржава једном прстом... То му, ваљда, даје самопоуздање.

ВУЧЈАК

Вучјак Вили је симпатичан наставник физичког. По природи је послушан и цени ауторитете. Међу ученицима је веома омиљен и сви сматрају да је изузетно вредан. Врата његовог дома су за сваког отворена. Радо и сам посећује пријатеље и труди се да ништа не пропусти. Увек је међу првима, иако воли да истиче: „Важно је учествовати!"

БОКСЕР

Пријатељи га зову роки (енглески rocky – стена). У ствари, он и јесте права стена: храбро се суочава са свим животним изазовима. Одличан је и воли да глуми мушкарчину на филму и на телевизији. Веома је тражен за улоге детектива, али он не жели да стално игра исти лик. Делује набијено и снажно, али му је ход отмен и одмерен. У приватном животу осваја темпераментом, веселошћу и младалачким шармом. Породица му је светиња и због тога се мање појављује у јавности него што би желео. Хвалисав је, али има добро срце.

Ко каже да прање зуба није угодно кад имаш Paperino's *са укусом наранџе, пеперминта или јагоде?*

Paperino's

награђује

Награде су:

- ПАЈА ПАТАК
- МАЈИЦЕ С ЛИКОМ ПАЈЕ ПАТКА
- PAPERINO'S МИНИ-СЕТ

НАЈВЕЋА НАГРАДА СУ, НАРАВНО, ЗДРАВИ ЗУБИ КОЈИ НЕ БОЛЕ!

Ту награду може добити свако – редовним прањем зуба дечјом зубном пастом PAPERINO'S.
Све оне ситне бактерије које нападају зубе одстранићете ефикасно зубном пастом и четкицом за зубе PAPERINO'S.
Сваког месеца извући ћемо и поделити 750 награда онима који ће до краја сваког месеца послати 3 кутијице PAPERINO'S зубне пасте на адресу:
BELLINE, 61107 Љубљана, Веровшкова 66, за PAPERINO'S

BELLINE kozmetika

НОВА ФОРМУЛА PAPERINO'S ПОБЕЂУЈЕ!

МАЈУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

ЧУЧУЊО

КОМПЛЕТ ЗА ШКОЛУ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЧРТКАМА

ЗА СВЕЧАНЕ ПРИЛИКЕ

Џепић кутијица

КАПА

РОМАНТИЧНИ ИМИЧ

ОДСЕЦИТЕ

ТАШНА

ПОПОДНЕВНИ КОМПЛЕТ

ЗА ИГРУ У ПАРКУ

Вадрша Л.С.

ХИТ ХИТ ХИТ

Право ниоткуд: ЕНИГМА

СВА ВРАТА СУ ОТВОРЕНА

До пре неколико месеци био је права загонетка. Пројекат „Енигма" се својим тајанствено названим албумом „MCMXC A. D." нашао на самом врху топ листе а нико није знао ко се крије иза те помало тајанствене музике. Онда се појавио стари хипик Мајкл Крету

Када је Мајкл Крету, човек који стоји иза студијског пројекта „Енигма", снимио „Sadness Part 1", уредницима своје дискографске куће у Немачкој рекао је да неће бити сликања за новине, интервјуа нити видео спотова.

– Желео сам да људи мимо било каквих медијских утицаја слушају музику и купе плочу зато што им се допада – каже Мајкл. „Енигма" нема свој имиџ, то је само музичка интерпретација. Када се сингл појавио у Немачкој октобра прошле године, доспео је на 92. место топ листе. Немачки „мерачи" популарности много су спорији него британски. Међутим, следеће недеље сингл се, као катапултиран, винуо међу првих десет а седам дана касније доспео на сам врх. Плоча је продата у тиражу од 800.000 примерака.

У том тренутку у Немачкој се о овој групи ништа није знало. Све се збивало толико брзо да дискографска кућа није успевала да одштампа онолико плоча колико су продавци тражили. Свуда је било тако – у Италији, Шпанији, Француској, Британији...

– Позиви су стизали са свих страна а ја нисам био спреман да путујем због промоције плоче – каже Мајкл, иначе рођен у Румунији. – Зато сам понудио своју идеју за видео спот: ја се не појављујем, тако да спот представља музику а не мене.

Мајкл није у музичком послу од јуче. Већ је имао европске хитове са разним сарадницима, био је продуцент немачке певачице Сандре, којом се касније и оженио. Последње две године направио је паузу и преселио се из Минхена на Ибицу.

– На ово острво дошао сам да бих побегао од гужве великог града и свих његових замки. Изградио сам сопствени студио и на то сам утрошио много енергије па нисам имао времена за музику. Прошлог пролећа започео сам рад на „Енигми". Али, ја нисам „Енигма". Ја сам човек који иза ње стоји, који је остварио. Дуго сам желео да употребим грегоријанске хорове који потичу из шестог века. Они преузимају улогу инструмента и у подсвести су ми већ низ година. Флаута, хорови и афрички ритмови заједно могу да дају нешто сасвим другачије. Урадио сам оно што су ми срце и душа говорили и добио сам нешто необично. Уместо енглеског језика одлучио сам се за француски. Те текстове написао је један мој пријатељ из Париза а говорила их је његова супруга. Ни она се не појављује у видео споту.

Плоча нуди врло хумано, романтично и емотивно осећање. Одлучио сам да се песма са сингла „Sadness Part 1". („Туга први део") тако

МУЗИЧКА ПОШТА

Ћао Забавниче,
Напиши ми нешто о групи „Вампири" и да ли им је изашао албум?

Марко из Новог Београда

„Вампири" постоје већ три године, али су због одласка у војску имали нешто дужу паузу. Више раде од прошлог лета, а крајем јануара ове године снимили су деби албум који треба да изађе за београдски „Југодиск".

Драги Забавниче,
Постоји дивна група „Del Amitri", веома слична саставу „Hothouse Flowers". Једно време били су на MTV, а сада о њима ни трага ни гласа. Ишла сам по свим музичким кућама у Београду, али нико није чуо за њих. Реци ми ти нешто више.

Ивана из Београда

Група је настала у Глазгову 1982. године. Основали су је гитариста Јан Харви и басиста Џастин Кури, а придружили су им се бубњар Брајан Макдермот, гитариста Дејв Камингс и хармоникаш Енди Елстон. Дуго су се пробијали и коначно 1989. албумом „Waking Hours" и синглом „Nothing Ever Happens" доспели до топ листа. Њихове песме баве се социјалним темама и зато ову групу описују као политичку. Будући да њихове плоче код нас нису објављиване, није чудно што се о њима мало зна.

зове да бих наговестио како ће „Енигма" имати још остварења. Албум је као књига у којој је „Sadness" једно поглавље. Следећи сингл „Енигме", који управо ремиксујем, неће бити са албума „MCMXC A. D.". Наравно, позајмићу неке елементе, али то ће бити самосвојно дело. Не верујем да ћу поново користити хорове, они су послужили својој сврси а следећим синглом желео бих да изненадим. Плоча је објављена само у Европи и зове се „1990" јер је те године урађена.

Што се тиче новог албума, још не знам када ћу га радити, али поново ћу покушати да направим јединствену комбинацију различитих утицаја и стилова које нуди музика читавог света. Осим тога, и даље ћу продуцирати Сандрине плоче, а желео бих и да остварим стару жељу за коју никада нисам имао времена: да радим музику за филм и продуцирам дела неких музичара које заиста поштујем.

Како се чини, Мајклу су после „Енигме" сва врата отворена. Јер, његов дугогодишњи рад никада није доживео велику популарност (плоче су му објављиване и код нас, али са занемарљивим занимањем публике) све до тренутка док није одлучио да исплете енигму око своје личности.

П. Ј.

Драги Забавниче,
Где могу да набавим пети албум групе „Iron Maiden?"

Петар из Београда

Тај албум се зове „Powerslave", има га у „Југотоновим" продавницама и то као компакт диск и као обична плоча.

Здраво,
Хтео бих да сазнам више о ирској групи „Waterboys".

Зоран из Новог Сада

Групу је основао Мајк Скот (рођен у Шкотској), почео је у Лондону под именом „Waterboys". Први албум група је објавила 1983. године, а тек на својој трећој плочи, захваљујући новом члану, ирском виолинисти Стиву Викелу, користе ирски фолклор. Временом се све више опредељују за тај стил уводећи акустичне и традиционалне елементе у свој звук. Њихова последња два албума „Fisherman's Blues" и „Room To Roam" код нас је објавио „Југотон".

Драги Забавниче,
Недавно сам гледала најновији спот Дејана Цукића и његовог бенда „Спори ритам". Допао ми се басиста Ненад Новаковић па те молим да објавиш нешто више о њему. ***Андреа***

Ненад је дошао у „Спори ритам бенд" у априлу 1989. године, по објављивању њиховог другог албума, а пре тога је био у групи „Југословени". Рођен је 1965. године а занимљиво је да је стручњак за поправку гитара као и да их сам прави.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

– Група „Public Enemy" је врло слична Бобу Дилену. То што је он постигао са рокенролом они су учинили за реп музику.

Џорџ Клинтон

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

РАТ И МИР (ЉУБАВ ЈЕ...)

Јесам ли ти икад стварно признала
како ме је суза моја штипала
ордење за храброст да ти доделе
не би могли ни да ме развеселе
Ноћас је земља премала за наше кораке
и кад је љубав престала не одричем се ње

Где да легнем, где да преноћим
да на тебе не мислим
коме сада да се помолим
да те вратим
Јесам ли ти икад приговорила
колико сам се за ту љубав борила
био си мој немир, потреба и хир
Ал' си знала да је љубав рат и мир

Музика: Б. Јелић
Текст: М. Туцаковић
Изводе: Викторија и Зоран Лесендрић Кики

Драги Забавниче,
Које су албуме издали „Забрањено пушење" и Дино Дворник?

Група „Забрањено пушење" почела је каријеру албумом „Das ist Walter" (1984), следе: „Док чекаш сабах са шејтаном" (дупли 1985), „Поздрав из земље Сафари" (1987) и „Мале приче о великој љубави" (1989). Први албум Дина Дворника зове се „Ти си ми у мислима" објављен је 1989. године, а прошле је издао макси сингл „Јаче, манијаче" и албум „Креативни неред".

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Никита Богословски

АЈНШТАЈН У ОПАСНОСТИ

Све се догодило зато што се ракета младог космонаута, уместо после 72 године, вратила након 15 минута. Али, ни правац не треба занемарити

Мајкл О' Хара застао је на последњој степеници и бацио опроштајни поглед, пун пригушене туге, на малу групу која је стајала у дну лествица – рођаке, пријатеље и сараднике који су га пратили на дуг и далек пут. У даљини, крај ограде писте за узлетање гурали су се новинари, фото-репортери, филмски и ТВ-сниматељи, шефови пројекта, сенатори и гомила радозналих посматрача. То су били последњи минути пред растанак. Јер, захваљујући томе што је 2090. године изграђена међугалактичка ракета с брзином која је 8,46 пута већа од светлосне, Мајкл ће се, пошто проведе пола сата космичког времена у ракети, вратити натраг из маглине Амфибрахија – после 72 године по земаљском рачунању времена! И тада више никога, баш никога од својих блиских рођака и сарадника неће затећи у животу. Његова девојка Џејн сада има тридесет – шест година је старија од њега – пријатељи са посла Пери и Џери имају по четрдесет, а пуковник Ентони Пирс, главни шеф целога лета, пре неки дан напунио је педесет. А он, Мајкл, који пуца од здравља и снаге са своје 24 године, вратиће се кад прође то време и затећи потпуно непознат живот, непознате људе, цивилизацију која је отишла далеко напред... Међутим, иако је знао све то, жеља за непознатим, за освајањем далеких непознатих светова, романтична машта и потпуно занемаривање могућих опасности незадрживо су га вукли к себи.

Мајкл је још једном дубоко удахнуо и ушао у ракету. Улазна врата аутоматски су се залупила, херметички се затворила и одвојила Мајкла од свега што му је било драго, од свега земаљског и до суза блиског. Оне који су га пратили космодромски аутобус брзо је одвезао на безбедну раздаљину. Четири... три... два... један... сад! И међупланетарна ракета „ЈЕДНОСЕД – 4", обавијена стубовима заслепљујућег пламена, винула се у плаво небо...

✻

Петнаест минута после старта, док су у полукружном стакленом бару космодрома његови верни пријатељи Пери и Џери испијали по трећу чашу виског, безуспешно при том покушавајући да утеше Џејн која је и даље ридала, изненада се зачуло заглушно фијукање, звиждање, грмљавина и, нагло смањујући брзину са омотачем од тантала који се усијао од топлоте, на слетну стазу спустила се ракета „ЈЕДНОСЕД – 4". Сви су се следили не верујући својим очима, а потом су главачке јурнули напоље према непокретној ракети која је стајала понешто накривљена.

Кад се тантал мало охладио, Мајклови другови отворили су дрхтавим рукама улазна враташца и бацили се унутра. Прошло је неколико минута неиздржљивог ишчекивања а онда се кроз отворена врата појавио оронуо старац, сед као овца, лица спарушеног као пергамент, са дубоким борама. Док су га Пери и Џери држали испод руке, он се једва кретао заплићући костоболним ногама. Лагано се спуштао низ степенице, бесловесно се осврtao на све стране избледелим сузним очима двадесетчетворогодишњи херој космонаут Мајкл О' Хара.

✻

– Поручниче Донован!

– Да, господине!

– Нека пуковник Пирс дође сместа код мене.

– Да, господине!

Генерал Џозеф Флинт бесно је корачао крупним корацима по чупавом тепиху свога кабинета. „До ђавола! Какав скандал! И како све то да објасним онима горе?"

Мрачне генералове мисли прекинуо је долазак пуковника Пирса.

– Побогу, Ентони, у чему је ствар? И како је тако нешто могло уопште да се догоди?! – бесно је урлао генерал.

– Дозволите да објасним, господине!

– Хајде, покушај, али кратко.

– Ствар је у томе што је наш главни лансер Боб Кингли уочи полетања целу ноћ провео у бару „Спавај, Доли", па је ујутру, пошто се није сасвим отрезнио, помешао дугмад за лансирање и упутио „ЈЕДНОСЕД – 4" на сасвим супротну страну од планиране. На тај начин, баш како стоји у теорији Алберта Ајнштајна, дошло је до антивременског кретања и све се десило обрнуто. Уместо да...

– Станите, пуковниче, не, сада сте мајор Пирс – једва се суздржавајући просиктао је генерал – чим се овај млади старац мало прибере и дође к себи, стрпајте га натраг у ракету и лансирајте поново, али овог пута у исправном правцу да се цела ствар поправи. А тог пијанца главног лансера овог часа најурите и утувите себи у главу, пуковниче, односно мајоре Пирс: ако овог пута погрешите, и ваша глава и глава тог... Артура Ајнштајна летеће деветом космичком брзином.

В. М.

ОЧЕВИДНО, АЛИ ВЕРОВАТНО

Никита Богословски

Марс има два сателита, Фобс и Деимос, неправилна облика и малих димензија, али какве све то везе има са разбијеном главом у кафанској тучи?

Шта је, пријатељу, ми се опет срећемо?

– Верујте ми, шефе, уопште нисам крив! Признајем, јесам попио с друштвом флашу, онда смо пресекли, али шта је ту страшно?

– А што си потпуно невиног пролазника тресnuо флашом по глави, то не рачунаш.

– Сам је крив, шефе, кунем се. Он је први почео. Ми смо стајали мирно и достојанствено крај улаза и пили онако лепо људски, редом из флаше, а он се зауставио и почео да звоца, као какав је то начин опијати се на јавном месту и слично. Ја сам био јако траумиран јер ме претходног дана напустила жена и одвела децу, нерви нису издржали и... Стварно, извините, шефе, то се никад више неће десити!

– Није ми први пут да чујем таква обећања од тебе. Трећи је или четврти пут да ми на исту тему разговарамо, је ли тако?

– Признајем своју кривицу, шефе, али знате ону „Ко признаје пола му се прашта". Ево, нека ме удари гром ако прекршим реч!

– Е, видиш, не може. Прошли пут сам ти опростио. У ствари, било ми је жао твоје жене која је долазила да моли за тебе, плакала. И децу је довела. Али, и закон има своје границе. Овог пута мораш на петнаест дана физичког рада. Можда ће ти то бити добра лекција да се опаметиш.

– Како ви кажете, шефе, али да знате, нема смисла. Сувише сте строги, за једну ситницу целих петнаест дана.

– Кажи хвала што те нисам послао на суд. А сад, разговор је завршен. Код дежурног ћеш обавити формалности.

...Радни дан је завршен. Наслонивши се на алатку он је посматрао тамно небо начичкано хиљадама звезда, тешко уздахнуо и почео да машта.

– Како је то код нас неправедно! Гледам у далеке звезде и размишљам: узмимо на пример ту планетицу која је следећа од нас према Сунцу, заборавио сам како се зове. Тамо, сви знају, не прогоне оне који пију. Напротив, сви им гледају кроз прсте, и породица и шефови, многи од њих су на истакнутим местима, заузимају цењене положаје, добијају награде. Ех, кад бих некако могао ракетом да се винем до тамо. Можда бих постао главни човек и славан. А овде...

*

Још једном је тужно уздахнуо, лењо махнуо репом, седмим рачунајући од врха, зеленим пипком се почешао по десној љуспастој глави и тешка, мутна, тамноплава суза из његовог деветог ока, ако се броји слева, нечујно је канула на јарконаранџасту траву и блеснула у нестварној светлости Фобоса и Деимоса...

В. М.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

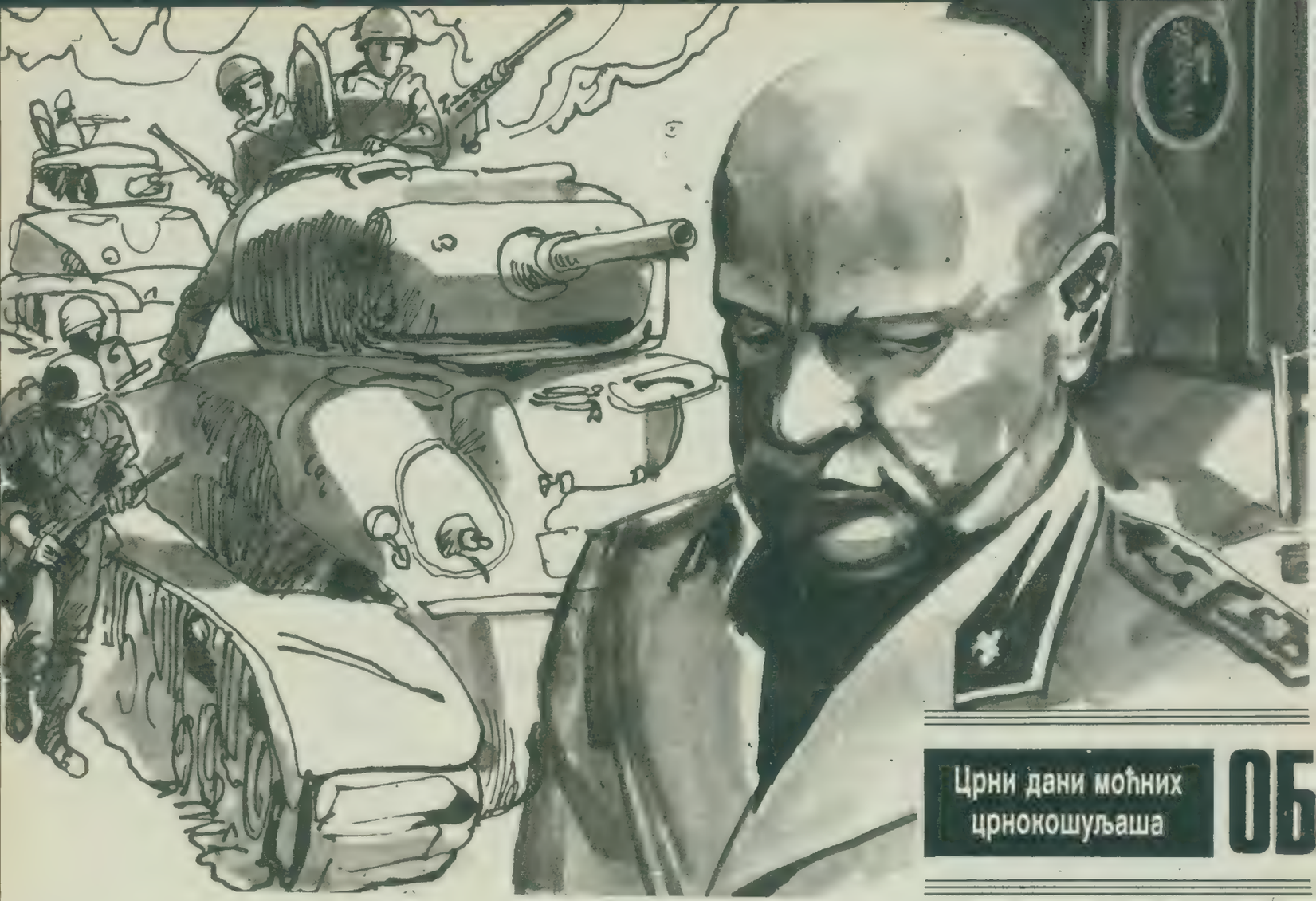

Црни дани моћних црнокошуљаша

ОБ

Мусолинија су уклонили са власти најближи сарадници, међу њима и зет гроф Ћано. Касније им је вратио мило за драго

Половином јула 1943. италијански диктатор Бенито Мусолини упутио се у мало место Фелтре у близини Венеције. Пратили су га генерал Амбрози, министар иностраних послова Бастијани и италијански амбасадор у Берлину Алфери.

У исто место, али из Немачке, хитао је други диктатор – Адолф Хитлер. Уз њега су се налазили маршал Кајтл, генерали Фон Ринтелен и Варлимонт и немачки амбасадор у Риму Фон Макензен.

Двојица пријатеља и сарадника требало је да се договоре шта им ваља чинити. Јер, Хитлер је губио на руском фронту, а савезници су већ крочили у Италију и полако, али сигурно напредовали.

Мусолинију је више „горело" под ногама и он је предложио Хитлеру да склопи мир са Стаљином како би Немачка могла да помогне Италији. Уместо три дана, састанак је трајао три сата. Чувши Мусолинијев предлог, Хитлер се разбеснео, окренуо се и са пратњом вратио у Берлин.

Италијански диктатор није очекивао тако грубу реакцију. По повратку у Рим посетио је краља, али је и код њега наишао на хладан пријем.

Другу би песму певали!

Било је очигледно да су Мусолинију одбројани дани. Схватио је то и он. Ипак, надао се да ће се Хитлер предомислити.

Најближи сарадници Дучеа били су трезвенији. Увидевши неминовност пораза, одлучили су да га уклоне и бар тако спасу фашизам у Италији.

У суботу 24. јула 1943. око четири по подне чланови Великог фашистичког савета, највишег партијског тела, заузели су своја места у сали палате „Венеција", одмах до салона „Мапемонде" који је Мусолинију служио као радни кабинет.

Мусолини је ушао надмено као и увек и сео за председнички сто. Испод руке је носио досије који је тресnuо пред себе.

– Па, господо, можемо да започнемо седницу коју сте тако упорно тражили! Само да вас упозорим: чувајте своје главе!

У сали је владала тишина. Као да се очекивао прасак.

Наравно, први је говорио Мусолини. Излагао је ратне стратегијске замисли за чије је неизвршавање окривио генерале.

– Сада би другу песму певали, господо, да у војсци нисам имао кукавице!...

Генерал Де Бона је скочио. Прекинуо је Дучеа узевши у одбрану војску и генерале.

Мусолини му није дозволио да настави.

Око седам часова за реч се јавио Дино Гранди, Мусолинијева десна рука од првог дана фашизма у Италији. Грандију се веровало, а он је, ни мање ни више, у свом говору позвао Велики фашистички савет да Мусолинија уклони са власти.

После Грандија устао је гроф Галеацо Ћано, Мусолинијев зет и човек који је жарио и палио на италијанској фашистичкој позорници.

Ко ће рећи краљу?

Мусолини је бацио према Ћану поглед пун отрова.

– Ти си почео да ме издајеш, гаде, оног часа када си прекорачио праг моје куће! – довикнуо је.

Ћано је наставио као да није чуо Мусолинија. И он се придружио Грандију у захтеву да се поново успостави парламентарни режим и краљу препусти доношење одлука.

Федерцони је са свога места узвикнуо:

– Италијански народ жели вашу оставку! Фашистичка партија може да живи и без вас!

Мусолини је седео као скамењен. Све је могао да очекује, али да до јуче одани пријатељи траже његово уклањање...

Лупио је шаком по дебелом досијеу на столу вичући да се ту налазе докази о издаји генерала и фашистичких првака.

Дино Гранди и Галеацо Ћано су најгрлатији. Траже да се гласа о Грандијевом предлогу. Повремено се ствара гужва. Нико не дозвољава да

Илустровао: Брана Јовановић

РАЧУН У ВЕРОНИ

Мусолини напусти салу док се чланови Великог фашистичког савета не изјасне.

Пред зору је Мусолини пристао да се гласа: 19 чланова Великог фашистичког савета подигло је руку за Грандијев предлог срочен у правни документ, док је 8 гласало против.

Тресући се, Мусолини је саопштио резултат гласања и упитао ко ће одлуку саопштити краљу.

–Ти сам! – добацио му је зет, гроф Ћано.

Необично суђење

Пролазили су месеци. Ратне операције савезника у Италији одвијале су се уз велике борбе и жртве.

Почетком јануара 1944. у Верони је одржано суђење о коме се у том тренутку мало знало.

Јавни тужилац фашистичке републике коју су Немци успоставили у северним деловима Италије после ослобађања Мусолинија подигао је оптужницу против 19 чланова Великог фашистичког савета који су 24. јула 1943. гласали за уклањање Мусолинија. На оптуженичку клупу изведено је само пет „бунтовника": Ћано, Де Боно, Маринели, Пареши и Готарди, остали су били ван домашаја „правде". Оптужба: велеиздаја земље. Сведоци: 8 чланова Великог фашистичког савета који су гласали против предлога о смењивању Мусолинија.

Није тешко замислити како су сведоци сведочили и како је суд судио. Све се одвијало брзо.

Сви оптужени покушали су да спасу главу мењајући изјаве које су се, мање-више, сводиле на једно – били су у заблуди, нису схватали суштину историјских збивања.

Највише је врлудао Мусолинијев зет Галеацо Ћано. У почетку је покушао да се позове на логичне чињенице о пропасти која је претила италијанском народу, али кад је увидео да његове речи наилазе на глуве уши, покушао је да се ишчупа заблудом. Уз пут, позвао се на своје држање као војника и дугогодишњег фашисте.

Све је било узалуд. Био је то обрачун међу вођама италијанских фашиста. И окончан је. У зору 12. јануара 1944. на Полигону де ла Порта сан Зено петорица оптужених су стрељани.

М. Тодоровић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Име и презиме познате италијанске глумице са слике, 2. Град и лука у Либији – Санитетска официрска школа (скр.), 3. Важност, битност, 4. Хирурзи – Ознака за америчку државу Орегон, 5. Место на Косову – Потврде потписом и печатом, 6. Име глумице Екберг – Очевидац, 7. Симбол лантана – Инсект са великим бројем ногу, 8. Ауто-ознака за Италију – Пркос, 9. Грађевински мајстори, 10. Филмска колор техника, 11. Непопустљива, ригорозна, 12. Муза песништва у старој Грчкој, 13. Стари египатски писац, 14, Име славне француске шансоњерке Пјаф – Динар (скр.), 15. Мала озледа.

УСПРАВНО: 1. Срушити се – Симбол ербијума, 2. Део лисичјег крзна, сртина – Бина, позорница, 3. Танке кришке, филеи – Становник нашег највећег полуострва, 4. Бојни отров (добио име по белгијском граду Ипру где је први пут употребљен) – Навити на калем, 5. Женско име – Покрајина у Шпанији, Арагонија – Ознака за Целзијусов степен, 6. Мираз (лат.) – Надимак бившег голмана „Динама" Жељка Стинчића – Речно острво, 7. Име француског глумца Вентуре – Ауто-ознака за Сплит, 8. Место код Винковаца, 9. Радијус (скр.) – Холивудски глумац, Дејвид, 10. Есад од миља – Име сликара Муртића, 11. Велика афричка животиња, 12. Пруга, шина.

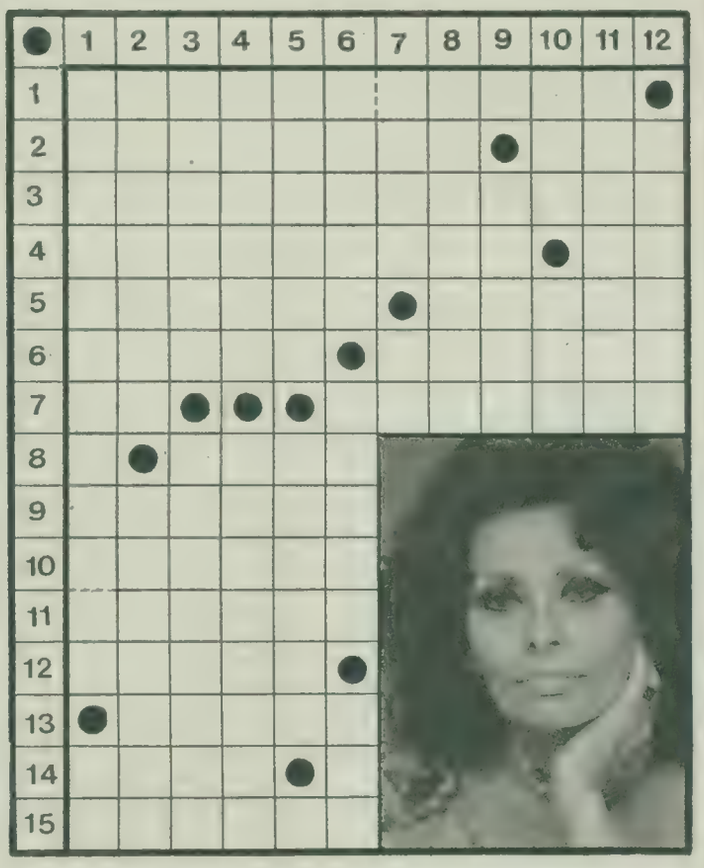

СЛАВИНЕ

Коју славину треба окренути да би се зауставила вода?

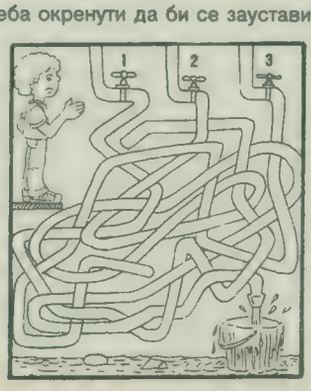

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

НАШ ТИХИ САПУТНИК

ПАУК НИЈЕ БАУК

Смарагдне очи природе. Елегантне, зелене очи паука скакача. За разлику од инсеката који имају очи са десетак хиљада ситних окаца, пауци посматрају свет са четири пара очију поређаних као ниска бисера. Мада су еволутивно старији од инсеката, а тиме и једноставнији, пауци поседују изванредан чулни систем.

Није реткост да се поред муве или комарца и човек ухвати у паукову мрежу. Паучина по ћошковима делује неуредно и запуштено а подсећа нас и на филмове страве, па су нам зато ова створења још несимпатичнија.

У народу је уврежено мишљење да је пауков уједотрован, што научници оспоравају. Они тврде да је само мали број паукова у природи опасан, такви су на пример црна удовица и тарантула. У Калифорнији су установили да су 80 одсто од 600 уједа изазвали други инсекти а не паукови, који су прво осумњичени.

Научници који проучавају групу животиња – арахнида, којима припадају пауци, сматрају да они могу да буду врло корисни, нарочито у пољопривреди, екологији, медицини. Једна врста паука која живи у џунглама Нове Гвинеје (плете мреже веће од точка бицикла) користи се за исхрану. Његова женка, величине човекове шаке, кад се испече на жару у бамбусовом штапу, има укус шкампа или маслаца од кикирикија.

Пауци су највећи непријатељи инсеката и они униште више штеточина него инсектициди. По неким проценама, они у једном дану прождеру толико инсеката колико је тешко целокупно људско становништво на Земљи. Своју жртву паукови чекају у мрежама које су троугласте, у облику џепа, а кад се она ухвати, брзо је прогутају. Неке врсте паукова лове инсекте својом пљувачком – лепљивом излучевином обавијају жртву, а затим у њу убризгавају отров који је паралише па је паук живу поједе. Ово је дало идеју научницима који су почели да изводе експерименте са њиховим излучевинама за прављење лекова против епилепсије и других болести човека.

У свету инсеката пауци су суверени господари који своје жртве лове помоћу маштовитих клопки. Инсекти су [illegible] ове богате трпезе, док се тропски оријаши хране и мањим птицама, гмизавцима, чак и рибама. Лукави водени паук Argyroneta својим [illegible] добује по површини воде остављајући утисак да се дави. Већина паукова лови жртве мрежом, паучином, која поседује боља динамичка својства од челичне нити истог [illegible]

Мада их неупућени сврставају у инсекте, пауци су посебна група зглавкара са особинама које их суштински одвајају од инсеката. Тело им се састоји из две целине, главено-грудне и стомачне. Глава није јасно одвојена од грудног дела. Паукови увек имају четири пара ногу док инсекти само, и увек, три пара. На доњем делу трбуха стварају се паучинасте брадавице које луче текућину. У додиру с ваздухом та текућина очврсне, претвара се у нит од које паук плете мрежу. Инсекти не праве мрежу, али се паучинасте жлезде могу наћи у ларвеном ступњу и код инсеката, што иде у прилог чињеници да воде порекло од заједничког претка.

Величина паука износи од 0,5 милиметара до 150 центиметара.

*Због свог необичног изгледа, пауков су саставни део магијских ритуала, предања и прановерица. Из античке Грчке долази нам прелепа сказка о девојци Арахне (Arachne) која је била толико вешта плетиља да се такмичила са богињама. Поносна на своју изаткану чипку, девојка Арахне се похвалила да је боља плетиља од Афродите. Чувши за такву увреду, богиња се толико расрди да несретну девојку претвори у – паука. Стога се пауци и сродни организми сврставају у одвојену групу животиња – **Arachnida!***

Предње ножице паука обрасле густим, белим чекињама, толико битним за сигнализацију. Нагон за парењем довео је до тога да мужјаци, познајући жестоку ћуд женки, разноју читав механизам ритуалних покрета којима се најављује жеља за љубављу. Ови пауци машући предњим ножицама стварају сигнале које женке разумеју. Након оплођења јаја се лепају у супстрат или се, у гроздовима, залепе за доњи део стомака женке. На тај начин потомство је безбедно, а продужетак врсте осигуран.

Неки народи одавно су увидели да могу да имају користи од паукова. Тако кинески сељаци сваке јесени у пољима пиринча и памука праве купасте „колибице" од сламе. То су склоништа у којима пауков проводе зиму а у пролеће, после зимског сна, размиле се по пољима у потрази за храном. Тада нападају инсекте који су кренули на младе биљке пиринча и памука. Тако Кинези, захваљујући пауцима, повећавају приносе гајених култура, али и избегавају употребу инсектицида.

У САД су у појединим напуштеним јабучарима расађивали честар, што је утицало на повећање популације паукова. Они су дошли главе мољцима и другим лептирима који изазивају црвљивост плодова. По неким резултатима, на овај начин може да се добије и за 20 одсто већи принос.

Опасне штеточине четинарских шума смрче, јеле, оморике су црногорични црви, мољци и други лептири. Међутим, постоје врсте паукова који се у њима хране и могу да буду врло значајан чинилац у спречавању даљег пропадања ових шума.

У топлим пределима централне Америке чест кућни „љубимац" је мали „банана-паук" безопасан за људе, који изузетно воли бубашвабе и у стању је да очисти кућу од ових непожељних инсеката, али и гуштера који гамижу по зидовима.

На жалост, ми немамо „банана-пауке", али би зато наши научници могли мало више да се позабаве овим створењима и „запосле" их као стражаре на нашим њивама и у становима.

Снимио: *Милан Косановић*

Некада би се да пауци, у свету инсеката немају непријатеља, али обично, није тако. Скупине се на фамилије Pholcidae су ретки изузеци који своје жртве користе за исхрану тек налетих сусенчица. Међу осетне паука у оправности, ако се га већа немамо на чистину да би му затим, једног мушкарац удараца другом жртвом крај куће цвеће отров што паука не убије већ само парализује. У тако живо или непокретно тело затим полаже јаја из којих се развију ларве. Убрзо од плена остане тек њихов део.

ЈА ♥ ПТТ

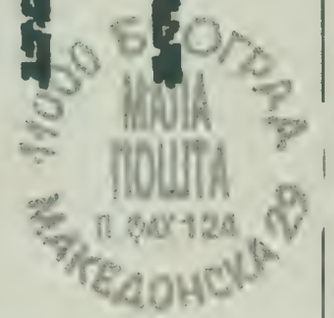

Уређује: Вито Недељковић

Знак витештва

Зашто се више не употребљавају мамузе са шиљатим точкићима за подбадање коња, које су некада биле неопходан део опреме за јахање.

МАРКО МАНЕВИЋ
Н. Београд

Мамуза је реч турског порекла. То је метална направа причвршћена на обућу јахач, било у облику шиљка или точкића са шиљцима. Код Словена се звала оструга, баш због тих шиљака за подбадање коња. Крајем средњег века мамуза је сматрана симболом витештва и у том периоду она доживљава праву револуцију кад су у питању облици и врсте.

Не дирај ме!

Чула сам за такозване биљке стидљивке, па бих те молила да ми кажеш да ли оне заиста постоје.

ВАСКА ПЕЈОВСКА
Струмица

Први истраживачи Африке у страху су се трзали кад би приметили да биљке поред којих су пролазили затварају листове, као да се стиде или плаше пролазника.

Готово све стидљивке припадају великој породици махунастих биљака као што су грашак, мимоза, багрем... Врсте које расту у хладнијим пределима мање су осетљиве него оне из тропских крајева.

Катакомбе у Јајцу

Да ли су катакомбе изум старих Римљана или Грка и да ли их има у нашој земљи?

ДАНКО КОСТАЈНИЋ
Белишће

Катакомбе су настале на Истоку, касније су се појавиле код Грка, затим Римљана, тако да су римске, у ствари, најпознатије. Мисли се да је то њихов обичај сахрањивања покојника.

Реч катакомба је грчког порекла и значи гробље изграђено под земљом, с низом ходника који имају местимична

проширења, крипте. Ходници се често нижу један изнад другог као спратови, а гробови у њима могу имати различите облике. Понегде се у нишу издубљену у зиду ставља саркофаг, а негде су, опет, у удубљеним нишама покојници затварани вертикалним плочама и такозваним локулима. Постоје и нише издубљене за гроб који се затварао хоризонталном плочом. На плочама су обавезно уклесана имена покојника. Најпознатије гробнице су у Риму, Александрији, Кирени, Напуљу, Сицилији.

Код нас постоје катакомбе у Јајцу, из времена Хрвоја Вукчића у 15. веку, мада је то у ствари црква исклесана у стени испод које се налази гробница.

Није права

Чуо сам да оно што називамо антилоп-кожом, то, у ствари, није, него обична превртнута кожа. Каква је разлика између ње и праве антилоп-коже?

ИВАН СТРИКОВИЋ
Нови Пазар

Права антилоп-кожа добија се од антилопа које настањују стеновите пределе Африке. Веома је ретка и самим тим врло скупа. Оно што се налази у нашим

радњама, исто је и у свету, у ствари је превртнута кожа која, већ према томе да ли је обрађена финијим или грубљим шмирглама, може да буде бољег или лошијег квалитета. То је такозвана велур-кожа – козја, телећа, јунећа, говеђа или свињска.

За Инке свето дрво

Чуо сам да у источним Андима, у Јужној Америци, расте биљка по имену кока коју становници тих крајева употребљавају као неку врсту хране жвачући њене листове.

МИРАЛЕМ ЈУСИЋ
Зеница

Биљка кока (Erythrohylon coca) је 2 – 3 метра висок грм са светлозеленим листовима и малим цветовима. Самоникла је, пореклом из Перуа и Боливије. Данас се узгаја у топлим долинама на 800-1700 метара надморске висине, као и у југоисточној Азији, западној Индији, на Шри Ланки, Јави, Аустралији...

Код старих Инка била је свето дрво јер су староседеоци Перуа веровали у њена чудесна својства. Жвачући листове коке глад би нестајала а снага се враћала. Зелени листови коке садрже кокаин, врсту опојне дроге, па су сиромашни Индиоси уживајући коку лакше издржавали тешке физичке послове у пољу. Међународне организације, пре свега здравствене, упорно се боре да искорене ову навику јер кокаин доводи до хроничног тровања, безвољности, мршављења и, убрзо, смрти.

Фамозно питање

Нико не зна да ми одговори да ли мушки кенгур има торбу.

МИЛОШ МАРИНКОВИЋ
Барајево

Кенгури спадају међу најзанимљивије сисаре. На њима је све необично, почев од начина на који се крећу до њиховог размножавања и развоја младунаца. Најнеобичнија је торба коју има женка на стомаку. У тој торби налазе се младунци, ту се развијају, а по њој је ова врста аустралијског сисара и добила име торбари.

Женка кенгура носи младунче само 39 дана. Када га донесе на свет, сасвим је мало, налик на црва, провидно и мекано. Очи су му затворене, уши и ноздрве једва назначене и није веће од три центиметра. Ово сићушно створење мајка по рођењу прихвата зубима, предњим шапама отвара торбу и ставља га на једну од сиса. У торби ће се младунче развијати пуних осам месеци док не почне да прави прве излете ван ње, али под будним оком мајке која је неповерљива чак и према свом мужјаку.

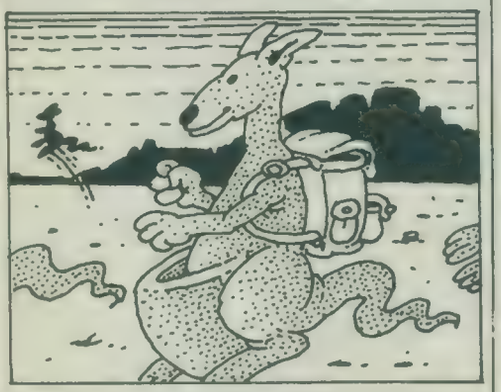

Мужјаци, наравно, немају торбу на стомаку као женке, али су и после размножавања битни у породици кенгура јер су одани партнери и веома брижни родитељи.

Симпатичне пегице

Имам пеге на лицу, па иако ми многи кажу да сам са њима симпатична, ја бих желела да их некако уклоним. Реци ми да ли постоји нека крема или лек за то.

ПЕГИ ПИ
Бугојно

Пеге на лицу, нарочито код млађих, могу заиста да изгледају симпатично, али, ево, објављујемо назив лека помоћу кога можеш, наравно делимично, да их уклониш.

Rp.
Hydrogenii peroxidati conc. 5,0
Adipis lanac 20,0
M. F. S.

У иностранству може да се набави крема која се зове: Drula ephelidin salbe. Како се пеге јављају на лицу под утицајем сунчевих зрака, ово лечење не може да се спроводи од пролећа до јесени. Иначе, особе које имају пеге треба да избегавају сунчање, а корисне су и маске од пресног воћа и поврћа јер за неколико тонова избеле кожу.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Владимир Гутовић, Воја Љешњака 72, 84000 Бијело Поље – сакупља марке, значке и сличице.

Ирена Котарска, Маршала Тита 82/2, 38260 Косовска Каменица – 11 година, сакупља марке, значке и папирне лутке.

Јелена Вукичевић, Алеја ослобођења 4/4, 56223 Борово – 11 година, сакупља постере, марке и налепнице.

Ервин Попара, Октобарске револуције 22, 75000 Тузла – 14 година, воли музику и филм, навија за Црвену звезду.

Сања Милојевић, Џемала Биједића 36/15, 34000 Крагујевац – 14 година, воли музику, спорт и путовања, сакупља постере.

Елвира Делић, Хазима Викола 4, 75320 Грачаница – 12 година, сакупља постере.

Слађана (8) и Сања (11) Николић, Миливоја Марића бб, 31205 Севојно – сакупљају салвете и постере.

Fred George Yeboah Afari Jnr., P.O. Box 3300, Accra, Ghana – 23 године, воли цртање и музику, сакупља разгледнице и марке.

Ирисанда Мехмедбашић, Омладинска 7, 73300 Фоча – 11 година, свира клавир, скија, игра тенис и воли путовања.

Јулијана Томић, Недељка Барнића 1/26, 26000 Панчево – сакупља постере.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: Софија Лорен, Триполис, сош, релевантност, оператори, ор, Витина, овере, анита, сведок, ла, стонога, и, инат, тесари, истман, строга, ерато, Ана-на, Едит, д, раница.

СЛАВИНЕ: број 2.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана реч, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

БРОЈ 2053 YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара, годишња 1.324,80 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	198.–
СР НЕМАЧКА	DEM	294.–
ШВЕДСКА	SEK	1.099.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.000.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	248.–

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 220,80 динара, тромесечна 662,40 динара, полугодишња 1.324,80 динара, годишња 2.649,60 динара.
Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Soko Štark

НОВА НАГРАДНА ИГРА

želе **ZEKA**

ЗЕКА, ЖЕЛЕ ЗЕКА СА ЛЕПТИР МАШНОМ И СА ЦВИКЕРИМА ПРАВИ ЈЕ БОМБОН

И

МЕДЕНИ, МЕДЕНИ ФИНИ, МЕКИ, СВЕЖИ И – ПОЈЕДЕНИ!

ПРОБАЈТЕ НАС БАШ СМО СЛАТКИ И МЕДЕНИ

Драга децо,
После већ познатог „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ"
опет нешто ново из „СОКО ШТАРКА"

МЕДЕНИ МЕДЕЊАЦИ

Прави медењаци са медом – фини, слатки, свежи већ Вас очекују у продавницама. Паковани су у кесицама од 200 г и право су уживање за цело друштво.

Изненађење!

Не бацајте кесице „МЕДЕНОГ" и „ЖЕЛЕ ЗЕКЕ", јер Вам требају за учествовање у новој наградној игри коју смо спремили за Вас. Игра траје од 1. 3. до 31. 5. 1991. г.
У овој наградној игри могу учествовати одељења и појединци.

ПРОПОЗИЦИЈЕ:

за одељења:

500 кесица „Желе Зека" и
100 кесица „Меденог"

за појединца:

40 кесица „Желе Зека" и
5 кесица „Меденог"

НАГРАДЕ:

за одељења
- 5 плаћених екскурзија

за цело одељење
за појединца
- 3 видео рикордера
- 5 бицикла BMX
- 20 сетова ЛЕГО коцки
- 20 радних лампи
- 50 сатова-будилника
- 100 рекламних мајица
- 100 рекламних блокова

Резултати извлачења биће објављени у јуну

Сакупљене омоте шаљите на адресу:

Предузеће „СОКО ШТАРК"
СЛУЖБА МАРКЕТИНГА
11000 Београд
Кнез Данилова бр. 3

Пријатно и срећно жели Вам „СОКО ШТАРК"

РЕКЛИ СУ...

Готово је немогуће носити бакљу истине кроз гомилу а да при том не опрљиш некоме браду.

Георг Кристоф Лихтенберг
немачки физичар и писац
(1742 – 1799)

Критичари су људи који су првобитно желели да постану ћелати, али су тај позив за длаку промашили.

Харолд Пинтер
енглески драмски писац
(рођен 1930)

Све што неки човек може да замисли други људи ће остварити.

Жил Верн
француски књижевник
(1828 – 1905)

Ко тражи немогуће, тај, за казну, заслужује да му и могуће буде ускраћено.

Мигел де Сервантес
шпански књижевник
(1547 – 1616)

Кад орлови ћуте, шакали почињу да блебећу.

Винстон Черчил
британски политичар
(1874 – 1965)

Компјутер је најгенијалнији производ људске лењости.

Крилатица фирме IBM

Кад би човек, према исламском законодавству, одсецао лоповима једну руку, онда би међу композиторима и књижевницима било много једноруких.

Леонард Бернштајн
амерички композитор и диригент

Ми се понашамо према овом свету као да имамо још један у резерви.

Џејн Фонда
америчка филмска глумица
рођена 1937. године

Некада су људи били међусобно ближи. Друго им није ни преостајало – јер ватрено оружје није имало тако велики домет.

Станислав Јиржи Лец
пољски сатиричар
(1909 – 1966)

Истински незаменљиви у историји човечанства били су само Адам и Ева.

Марк Твен
амерички писац
(1835 – 1910)

Постоје многа чуда на овом свету, али највеће је, ипак, човек.

Софокле
грчки трагичар.
(497 – 406. пре н. е.)

Дрво слободе морало би, с времена на време, да буде заливено крвљу тирана јер то је природно ђубриво.

Томас Џеферсон
председник САД
(1743 – 1826)

Говор је човеку дат да би могао да прикрије своје мисли.

Шарл Морис де Талеран
француски политичар
(1754 – 1838)

WALT DISNEY
МИКИ
ООО... ОВО МИ СЕ НЕ СВИЂА... ЈЕ Л' ИМАТЕ ВИ НЕКОГ СА ЦРНИМ УШИМА?
МИКИ!
ЕВО, ЈАСНО ВИДИМ ДА ЋЕ УСКОРО ДОЖИВЕТИ ВЕЛИКИ ШОК!
ОХ НЕ!
МОЛИЛА САМ ГА ДА МИ ПОПРАВИ ШПОРЕТ.
ЦАНГРРРР!
УФ! ОПЕТ САМ СРЕДИЛА МИКИЈЕВА КОЛА
Copyright © 1982 Walt Disney Productions World Rights Reserved
ПУО! ПУО! ЈЕ СИ Л' ДОБРО?
НАРАВНО ЗАШТО НЕ БИХ БИО?
Distributed by King Features Syndicate
ХВАЛА БОГУ! ТОЛИКО САМ ЈУРИЛА ДА САМ СЛУГИЛА ЧИТАВО КРИЛО!
Э-26
ЧИТАВО КРИЛО?
БИЛИ СТЕ У ПРАВУ! МИКИ ЈЕ У СТРАШНОМ ШОКУ! ТА, ДА НАСТАВИМО...

Забавникова игра над играма: АМЕРИКА

ГРЕБ, ГРЕБ ДО НАГРАДЕ

НАГРАДЕ:

- Путовања за две особе у САД, на Флориду и DISNEY WORLD, поклон ЛУТРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ
- Летовања за две особе у Шпанији, Грчкој, Италији, Тунису, Турској, Португалији, Кипру и Југославији
- Мини џипови и 330 скејтборда

СУПЕРПРЕМИЈЕ:

- **Стан у Београду од преко 40 m^2 у ексклузивном насељу „Филмски град”**
- **Стан – апартман у насељу „Свети врачи” – Бока Которска**
- **Петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника.**

ИГРА ИЗНЕНАЂЕЊА:

- Сваке недеље уз купон „Забавника” НАГРАДА ИЗНЕНАЂЕЊА.

Забавникова игра над играма

Највећа, најоригиналнија и најбржа наградна игра на свету је почела! У сваком примерку „Политикиног Забавника" потражите срећку АМЕРИКА и одмах ћете сазнати да ли сте, на пример, добитник путовања у САД, на Флориду и DISNEY WORLD за две особе или ћете овога лета уживати у Шпанији и башкарити се у Љорет де Мару.
Ако немате стан, очекује вас један у луксузном насељу „Филмски град" у Београду као суперпремија наградне игре АМЕРИКА. Можда вам је привлачнији апартман у Боки Которској или вашем авантуристичком духу више одговара, рецимо, награда – петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника на било којој тачки Земљине кугле!

То, наравно, није све што смо вам припремили у наградној игри АМЕРИКА, чије награде вреде више од 10 милиона динара. Али, пођимо редом...

10 КОЛА ЗА 10 НЕДЕЉА

Наградна игра траје 10 кола, односно 10 наредних недеља, од 26. априла до 5. јула 1991. године када се извлаче награде последњег, десетог, кола. До тада ћемо доделити укупно седам хиљада дана боравка у иностранству читаоцима – добитницима награда.

Дакле, сваке недеље можете постати добитник једне од вредних награда које смо вам припремили у игри АМЕРИКА.

Из наслова наградне игре јасно је, надамо се, да је једна од главних награда путовање у САД, боравак на Флориди и посета чувеном Disney Worldu.

И ОДМАХ НЕШТО ВАЖНО

Свака награда (добитак) путовања важи за две особе. Реч је о заиста ексклузивним летовалиштима и у туристичким земљама као што су Шпанија, Грчка, Италија, Португал, Кипар, Турска и Тунис. Једно од њих очекује и вас. Зато не заборавите да следећих десет недеља, приликом куповине „Политикиног Забавника", проверите да ли је у њему срећка АМЕРИКА. Благим скидањем емулзије са срећке сазнаћете одмах да ли сте добитник неке од награда. Ако се појаве звездице, нема добитка, али биће још прилика! Зато пазите! Све друго, осим звездица, **је шифра** једне од многобројних награда.

Примера ради: ако се после скидања емулзије са срећке појави, рецимо, шифра 1KK16 или 4PTX8 – прави сте срећковић, јер сте обезбедили летовање, и то какво, за две особе, наравно!

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" У САРАДЊИ СА ЛУТРИЈОМ ВОЈВОДИНЕ

ДВЕ СРЕЋКЕ „АМЕРИКА"

Двадесет путовања у „Walt Disney World" за читаоце „Забавника" – поклон ЛУТРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ

Вероватно сте већ из изгледа срећке „АМЕРИКА" коју поклањамо у сваком примерку „Политикиног Забавника" закључили да се истоимена наградна игра одвија у сарадњи са ЛУТРИЈОМ ВОЈВОДИНЕ!

Откуд две, сличне, срећке „АМЕРИКА", једна као поклон у „Политикином Забавнику" а друга у продаји на новинским киосцима?

Наравно, из сарадње „Политикиног Забавника" и ЛУТРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ. Тако ће и двадесет читалаца „Забавника" као гости ЛУТРИЈЕ ВОЈВОДИНЕ отпутовати у „Walt Disney World" (САД) 28. августа 1991. године заједно са онима који су ту награду освојили куповином срећке „Америка" у неком киоску.

И ПОНОВО НЕШТО ВАЖНО!

Било коју шифру можете веома лако дешифровати у сваком броју „Политикиног Забавника" (у рубрици о Наградној игри). Из броја у број штампаћемо цео шифрарник.

Ваша обавеза је, уколико сте добили неку од награда, да се јавите редакцији „Политикиног Забавника", најкасније у року од седам дана, на телефон 011/324-471 или 011/325-761 локал 520 и то за:

I коло – до 3. 5. 1991.
II коло – до 10. 5. 1991.
III коло – до 17. 5. 1991.
IV коло – до 24. 5. 1991.
V коло – до 31. 5. 1991.
VI коло – до 7. 6. 1991.
VII коло – до 14. 6. 1991.
VIII коло – до 21. 6. 1991.
IX коло – до 28. 6. 1991.
X коло – до 5. 7. 1991.

десет празних срећака АМЕРИКА. Уз талон који ћемо објавити у „Забавнику" број 2061 (28. 6. 1991. године) пошаљите на нашу адресу 10 празних срећака и учествоваћете 14. јула 1991. године у телевизијском извлачењу СУПЕРПРЕМИЈА. Дакле, 10 празних срећака АМЕРИКА са знаком „Политикиног Забавника" и Лутрије Војводине, са личним подацима на талону, треба да пошаљете на адресу „Политикиног Забавника" најкасније до 13. јула 1991. до 12 часова за извлачење СУПЕРПРЕМИЈА.

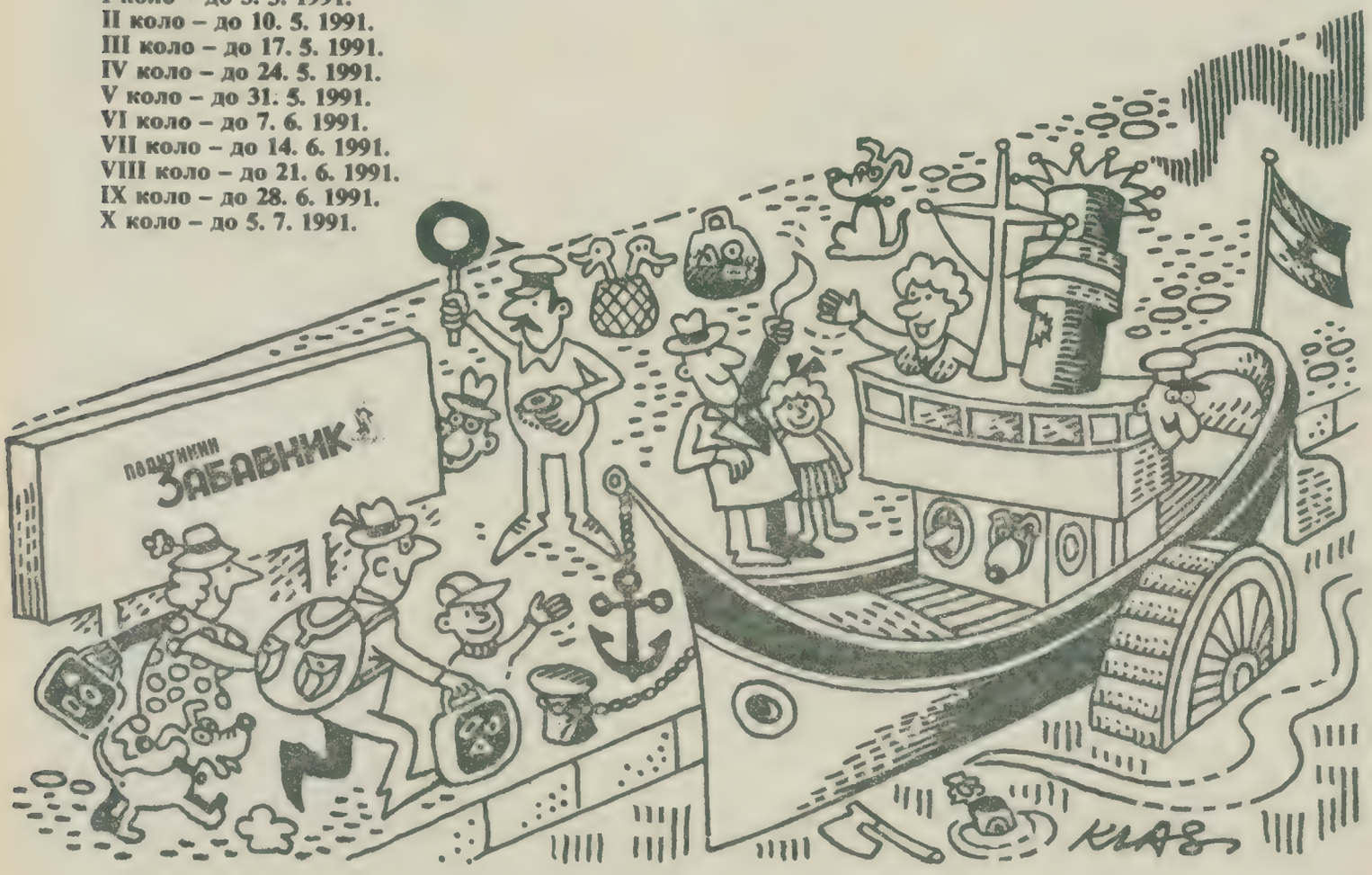

Извлачење суперпремија

Осим награда летовања за две особе, чији је укупан фонд седам хиљада дана боравка у иностранству током летње сезоне, можете добити боравак, такође за две особе, у Југославији – и то у Будви, Петровцу, Бечићима и на Златибору.

Сваке недеље додељиваћемо велики број скејтборда, што ће вероватно обрадовати млађе читаоце, као и мини џипове. Скјетборд и мини џипови су појединачне награде.

А СУПЕРПРЕМИЈЕ су: стан од преко 40 m^2 у једном од најлепших делова Београда, у насељу „Филмски град", затим апартман у насељу „Свети Врачи" – Бока Которска и петнаестодневни боравак за две особе по избору добитника.

Игра изненађења

Сви учесници наградне игре АМЕРИКА који нису добили ни једну од награда, могу да учествују сваке недеље у „Игри изненађења". Довољно је да попуните купон „Игре изненађења" који објављујемо у сваком колу наградне игре у „Политикином Забавнику" и да га у одређеном року пошаљете на нашу адресу, са обавезном назнаком за **„Игру изненађења"**.

Наградни фонд ове игре која ће трајати 10 кола, из недеље у недељу, нека остане изненађење и за вас. Имена добитника награда у **„Игри изненађења"** објављиваћемо у „Политикином Забавнику" почев од броја 2055 од 17. 5. 1991. године.

И НА КРАЈУ ОНО НАЈВАЖНИЈЕ!

Читаоци, учесници наградне игре АМЕРИКА који нису извукли награду треба да сачувају своје срећке. Како игра траје 10 кола (10 недеља), предвидели смо СУПЕРПРЕМИЈЕ за све учеснике игре који су сакупили

ШИФРАРНИК ДРУГОГ КОЛА

2KK16 Грчка, Кавала, 16 дана аутобусом

2KA10 Грчка, Атина, 10 дана авионом

2KV10 Грчка, Вули Агмени, 10 дана авионом

2PKB8 Шпанија, Коста Брава, 8 дана авионом

2PM8 Шпанија, Мајорка, 8 дана авионом

2PKS8 Шпанија, Коста дел Сол, 8 дана авионом

2PT16 Грчка, Тасос, 16 дана аутобусом

2PL16 Грчка, Лептокарија, 16 дана аутобусом

2PK16 Грчка, Кавала, 16 дана аутобусом

2PTH8 Тунис, Хамамет, 8 дана авионом

2DDDD САД, Флорида, Walt Disney World, 7 дана авионом

2ZČ7 Златибор, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

2SKBR СКЕЈТБОРД

2G12V Мини џип

Добитници награда II кола, јавите се редакцији „Политикиног Забавника" на телефон 011/324-471 или 011/325-761 локал 520, најкасније до 10. 5. 1991. радним данима од 9 до 15 часова.

ПРАВИЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

1. Наградну игру организује Лутрија Војводине, Нови Сад, Булевар 23. октобра број 30, у сарадњи са „Политикиним Забавником", Београд, Македонска 29.

☐

2. Игра траје од 26. априла до 14. јула 1991. године и организује се у циљу забаве и награђивања читалаца.

☐

3. Игра се састоји у томе да се у сваком примерку „Политикиног Забавника" добије на поклон срећка Лутрије Војводине која има потенцијални добитак. Благим гребањем емулзије читалац сазнаје да ли је у питању добитак или не.

☐

4. Свака добитна срећка има одштампану одређену шифру а шифрарник објављујемо у сваком броју „Политикиног Забавника".

☐

5. У току наградне игре која траје 10 недеља (10 кола) сви добитници награда морају да се јаве редакцији „Политикиног Забавника" на тел. 011/324-471 или 011/325-761, локал 520, радним данима од 9 до 15 часова ради евидентирања, најкасније у року од 7 дана и то за:

I коло до 3. 5. 1991.
II коло до 10. 5. 1991.
III коло до 17. 5. 1991.
IV коло до 24. 5. 1991.
V коло до 31. 5. 1991.
VI коло до 7. 6. 1991.
VII коло до 14. 6. 1991.
VIII коло до 21. 6. 1991.
IX коло до 28. 6. 1991.
X коло до 5. 7. 1991.

☐

6. Награде су у услугама или у роби. Награде и суперпремије дате су у посебном списку.

☐

7. Да би конкурисали за награде, учесници наградне игре куповином „Политикиног Забавника" у сваком примерку добијаће на поклон по једну срећку са потенцијалном наградом.

☐

8. Сви читаоци који нису извукли награду могу у сваком колу да учествују у „Игри изненађења" слањем купона на адресу „Забавника" у одређеном року који ће бити наведен у сваком броју „Политикиног Забавника".

☐

9. Извлачење награда „Игре изненађења" обавља се јавно у Београду у присуству специјалне комисије НИП „Политика".

☐

10. Резултати извлачења сваког кола као и резултати извлачења награда „Игре изненађења" објављују се у „Политикином Забавнику".

☐

11. Извлачење суперпремија обавиће се јавно 14. јула 1991. године у Београду и у њему учествују сви читаоци који су у току 10 кола сакупили 10 празних срећака и послали на адресу „Политикиног Забавника" до 13. јула 1991. до 12 часова са талоном из „Забавника" број 2061 од 28. 6. 1991. године.

☐

12. Награде и суперпремије добитници морају да прихвате онако како су назначене у списку награда и јавно објављене у „Политикином Забавнику" и за њих не могу да траже противвредност у другој роби, услугама и новцу.

☐

13. Награде се преузимају лично (или овлашћено лице) у редакцији „Политикиног Забавника", Београд, Македонска 29, а рок за преузимање награда у роби је 60 дана од дана завршетка наградне игре.

14. Уколико се због више силе (само када су у питању награде у услугама) или неког другог разлога не реализује наградно путовање – аранжман наведен у шифрарнику „Забавника" у одређеном термину – „Политикин Забавник" има обавезу да добитницима понуди у замену први слободан полазак за исти или сличан аранжман у вредности добитка.

☐

15. У овој наградној игри могу да учествују сви грађани СФРЈ.

☐

16. Учествовањем у наградној игри АМЕРИКА сваки учесник сагласан је са овим правилима.

☐

17. Правила се објављују јавно у „Политикином Забавнику" број 2052 од 26. априла до 3. маја.

✂

II коло

„Игра изненађења"
Купон број 2

Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Место становања: _____

Поштански број: _____

Купон број 2 треба да стигне у редакцију најкасније до 10. 5. 1991.
Адреса: „Политикин Забавник", 11000 Београд, Македонска 29 – са назнаком: За „Игру изненађења"

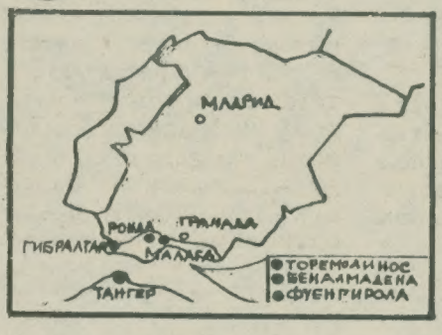

ЛЕТО НА БАЛКОНУ ЕВРОПЕ

Кад авион слети, наћи ћете се у топлој и звезданој андалузијској ноћи, неколико километара од Малаге, највећег града на Коста дел Сол, на крајњем југу Шпаније и Европе.

После два и по сата угодног лета крочили сте на иберијско тло на правом месту; биће вам то јасно после десетак незаборавних дана у истој таквој ноћи, али богатијој за ваше доживљаје и успомене које ћете понети са собом.

Без задржавања ћете проћи крај увек љубазних шпанских полицајаца на пасошкој контроли иући у удобне аутобусе који ће вас, после кратке вожње обалским путем, довести до комфорних хотела у чувеним оближњим летовалиштима Торемолиносу, Беналмадени или Фуенгироли. Већ први утисци сасвим ће вам потиснути дремеж.

Окупани блештавим разнобојним светлима и украшени рекламама, крај вас ће промицати дискотеке, ресторани, ноћни локали и клубови испред којих седе и шетају, опуштени и весели, „староседеоци" који су прву шпанску ноћ доживели неколико дана пре вас, углавном на исти начин: као када, помало уморни, мало касно стигнете на неку велику свечаност или славље које вас у први мах изненади бројем и раздраганошћу окупљених званица.

Али, закаснили сте само то прво вече, од сутра са свима осталима стижете без журбе и на време где год пожелите. А жеља ће бити много: оних старих које сте понели из домовине и нових, у сусрету са природом, знаменитостима и људима на Косота дел Сол. Пробудићете се на највећем балкону Европе окренутом према Африци, чудесној „Обали сунца" истуреној према „црном континенту" са којим се готово додирује у близини Гибралтарске стенс.

Коста дел Сол – најсунчанија међу шест шпанских медитеранских коста или обала – прекривена финим белим песком, пружа се у дужини од преко 150 километара од рта Тарифа на размеђи Средоземља и Атлантика до рта Гата код Алмерије, који је одваја од Коста Бланке. У њеном дубоком залеђу дижу се планински масив Сијера Неваде и огранци Иберијских кордиљера штитећи је од неповољних климатских утицаја са континента.

Под небом изразитог плаветнила, које током године ретко прошарају бели облаци, окружена бујном медитеранском и суптропском вегетацијом, овде су никла данас позната летовалишта која су до пре три деценије била мала рибарска места. Ширећи се дуж обале, она су се готово спојила претварајући тако обалски пут у дугачку улицу дуж које више готово да нема неизграђених или неоплемењених простора у служби најзначанијег привредног ослонца Шпаније – иностраног туризма.

Модерни хотели, ресторани, кафетерије, безбројни локали за разоноду, одлично опремљени тржни центри и продавнице, затим нови паркови, луксузне резиденције, али и скромни пансиони, једни поред других чине њихов нов урбани садржај који обично окружује обновљено сеоско језгро традиционалне архитектуре.

ПУТНИК је својим гостима пружио могућност смештаја у комфорним хотелима Торемолиноса, у непосредном суседству Малаге, који је први стекао међународни углед, затим Беналмадене, некада типичног приморског андалузијског села са белим јединственим кућама и кривудавим уличицама, и Фуенгироле са прекрасним шеталиштем уз обалу и новим комплексима рекреативно-спортских терена у близини дивних пешчаних плажа.

Немојте се дуго двоумити. Које год да изаберете, нећете погрешити као што нису ни хиљаде туриста 130 различитих националности који овде летују сваке године.

Бар исто толико колико сунце, топло море, пешчане плаже и разноврсне, готово неограничене могућности забаве по приступачним ценама, посетиоце привлачи богата културна баштина Андалузије. Овде, у постојбини фламенка и кориде који су знамење и понос Шпаније, постојале су различите цивилизације, живели упоредо, стварали и ратовали народи различитих обичаја и религија оставивши поколењима у наслеђе лепе градове, величанствена здања, сликарска, скулпторска и књижевна ремек-дела, а уз њих много пројеката и идеја од којих се неке данас остварују на најбољи начин.

Утемељене су и вековима обогаћиване, под различитим утицајима, величанствена култура и традиција, којима су данашње генерације овога народа веома привржене и са љубављу их негују и чувају.

Југословени овде важе за добро обавештене и радознале. Има довољно времена и много начина да се обиђе део тих неизмерних вредности и упије понешто од уметничког и величанственог којима оне зраче.

„Путник" је у том погледу на услузи организујући занимљиве излете из летовалишта у којима ћете борави-

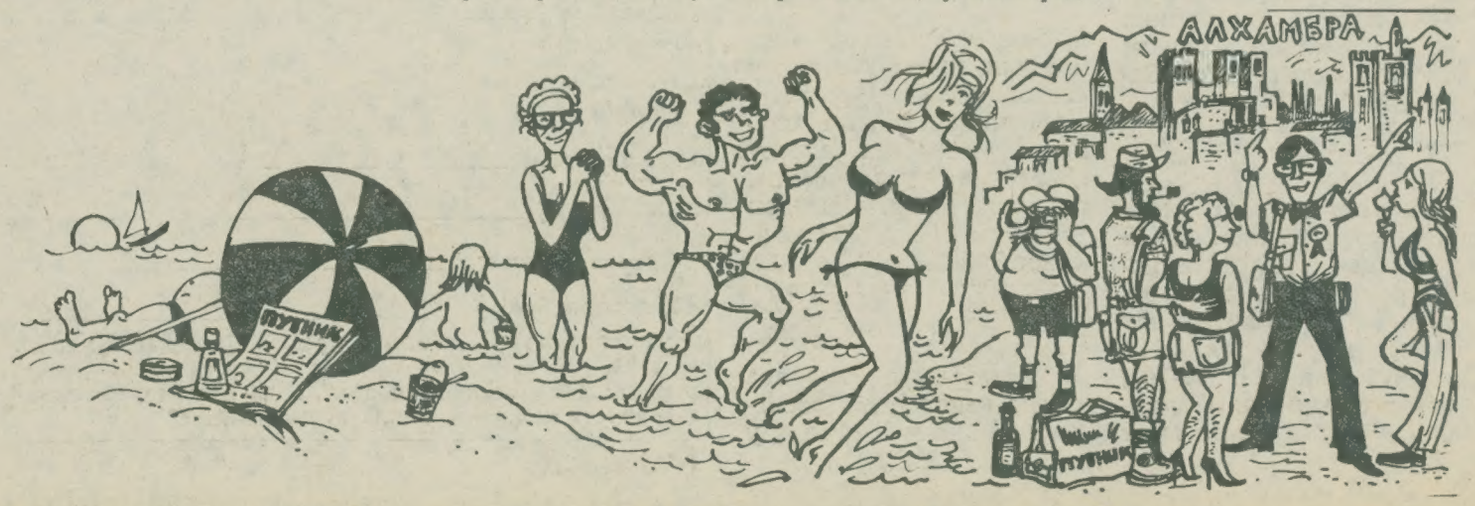

ти, водећи вас да видите заиста предивна знана и незнана места, спознате њихову прошлост и разгледате знаменитости.

Она позната, као што су Гранада или Гибралтар, поредићете са представом коју имате о њима а она незнана, као што су Ронда или Марбеља, откривaћете сами и уживати у њиховим чарима.

Комплетима оваквих излета за две особе (за Гранаду, Гибралтар и Ронду), у вредности од приближно 200 долара, „Путник" награђује читаоце „Забавника", добитнике у „Игри у игри или ... више од (једне) игре".

Када видите Гранаду и њене прекрасне вртове, схватићете откуд инспирација музичарима и песницима за надахнуте песме и поеме о овом чудесном граду. Међу најлепшим стиховима су они које је написао Федерико Гарсија Лорка славећи свој завичај у коме је трагично страдао.

Овај древни град, чије старо градско језеро лежи на три брда у подножју Сијера Неваде, и данас чува успомену на своје златно доба када је, од почетка 13. до краја 15. века, био престоница богатог и независног краљевства андалузијских муслимана и један од најлепших градова света.

По доласку у Гранаду сви се упућују ка Алхамбри, „бисеру Андалузије", црвеној тврђави и најлепшем споменику исламске архитектуре на европском тлу. Грациозношћу својих спољних црвених зидина и кула задивљује јединственом унутрашњом декорацијом. Посебно је упечатљива и раскошна краљевска палата са пространим двориштима, базенима и водоскоцима и, наравно, одајама и дворанама, са зидовима и сводовима украшеним најфинијом чипкастом орнаментиком.

Један одушевљен посетилац Алхамбре је забележио: „Као персијски теписи и кашмирски шалови распоређене су по зидовима шаре жарких боја, као да је дуга пала и разлила се по зидовима. Музика је вероватно једини језик којим ова лепота може да се искаже." Сами градитељи, свесни своје вештине и умећа, нису били шкрти у хвали. Један арапски натпис на зиду каже: „Мене је Алах таквим изобиљем лепота обдарио да саме звезде на небу застајкују и посматрају ме."

У краљевској капели раскошне катедрале коју су изградили победници обележавајући освајање Гранаде 1492, последњег маварског бастиона на тлу Шпаније, почивају католички краљеви Фердинанд и Изабела који су тријумфално довршили Реконквисту, рат за поновно успостављање хришћанске доминације над Шпанијом, који је трајао четири века.

Још једна краљевска палата у Гранади убраја се у врхунска уметничка остварења. То је прекрасна, никада потпуно довршена, ренесансна резиденција најмоћнијег шпанског владара Карла V у чијој огромној држави на територији западне Европе и Јужне Америке „сунце никада није залазило".

На повратку из Гранаде, гледајући у небо и Мулхасон (3.481 метар), највиши врх Сијера Неваде и Шпаније, прекривен снегом током целе године, који заштитнички наткриљује град и „мотри" на њега, посетилац ће разумети претеривање Александра Диме који је написао: „Бог је створио Алхамбру и Гранаду за случај да му његово пребивалиште једног дана досади."

Излет до Гибралтара је нешто сасвим друго и посебно. Пружа вам се прилика да током боравка у Шпанији посетите део британске територије, необично значајне и важне, чија је површина свега шест квадратних километара. На том малом простору смештене су две луке, ратна и трговачка, град са 25.000 становника, аеродром и, наравно, тврђава, једна од најславнијих и најпознатијих у свету. Али, кренимо редом.

Возећи се аутобусом од Торемолиноса, Беналмадене или Фуенгироле, где ћете боравити, упознаћете најлепши, јужни део Коста дел Сол. Видећете уређена летовалишта и мала рибарска места међу којима се издвајају Марбеља, старо маварско приморско утврђење, иначе омиљено боравиште нових арапских богаташа из заливских државица, Сан Педро дел Алкантара, са комплексом грађевина из римског доба (који има статус националног споменика) и једном од најбоље опремљених марина на целој шпанској обали, Естепона чији је центар задржао шарм андалузијске приморске варошице, и још многа друга. Нижу се све до Гибралтара који се издалека види.

Када приђете сасвим, пред вама ће се указати вероватно највреднија и најскупља стена на свету са које се лако контролише изузетно жив саобраћај на важном поморском путу из Средоземља у Атлантик. Дугачка је око четири и по километра, повезана са копном танком траком земље и стрмо се издиже из мора 425 метара. У античко доба Гибралтар је био познат као један од Херкулових стубова, а у историју га је увео арапски војсковођа Тарик наденувши му своје име пошто га је освојио. На том месту пребацио је своју војску из Африке на европско копно чиме је започето маварско освајање Шпаније. Од 1704. ово утврђење је у рукама Енглеза који су до њега дошли у рату за шпанско наслеђе, чувајући и утврђујући га до данашњих дана. Стена је издубљена и испресецана тунелима, одбрамбеним ходницима и казаматима. За време Другог светског рата ту је настао читав подземни град који ни данас не може да се посети, док друге делове тврђаве туристи слободно обилазе. Одатле је 1942. генерал Ајзенхауер командовао савезничком инвазијом на северну Африку.

Знаменитост Гибралтара је велики чопор мајмуна за које се верује да су дошли са арапским освајачима. Они се веру по тврђави, увесељавајући посетиоце, али неопезнима приређују непријатна изненађења „одузимајући" фото-апарате, камере, делове одеће па и новчанике. Легенда каже: докле год буде мајмуна, Гибралтар ће бити британски.

Уз неопходну опрезност (због мајмуна) уживаћете у прекрасном погледу на Гибралтарски мореуз дугачак 51 километар и осећати дах афричког континента чије се најближе обале, удаљене непуних петнаест километара, одлично виде кроз постављене далекозоре.

После шетње и уобичајеног шопинга у трговачком делу града на повратку, док седите у аутобусу који чека испред семафора, у улици која пресеца аеродромску писту, авион у слетању или полетању, закључићете, без сумње, да сте били на необичном и јединственом месту.

Излет за Ронду је нешто сасвим треће. То је посета колевци кориде, светилишту народне

традиције која је истовремено национална страст, игра, забава и бизнис, чију суштину странци недовољно познају.

На обронцима Серанije де Ронда сместио се овај живописан андалузијски град који река Гуадалевин дели на стари, помало романтични горњи град са складним белим кућама, уским улицама и прелепим малим трговима, и доњи, нови део.

Ту је рођена корида која је нераскидиво везана за угледну породицу Ромеро. Још у трећој и четвртој деценији 18. века Франциско Ромеро је установио прва правила, његов син Хуан увео је „куадрињу", пратњу торера и допунио правила, а унук Педро, национални идол који је неприкосновено владао андалузијским аренама током своје дуге каријере, основао школу и установио чувени „Ронда стил" борбе са биковима. Инсистирајући на класичном моделу и строгом поштовању облика и правила успео је на прави начин да искаже основну идеју и смисао ове добровољне борбе човека са животињом: надмоћ вештине и храбрости над сировом снагом и силом. Корида може надугачко и до детаља да се описује, на основу виђених филмова и прочитаних књига може да се замисли, али без посете овом правом спектаклу не може се доживети ни разумети.

Вратићете се из Ронде са жељом да присуствујете кориди задовољни што сте били на самом извору једног обичаја и традиције која толико заокупља ваше домаћине и што сте мало више проникли у оно што је за њих много више од сурове забаве како је странци често доживљавају.

Уз остале „Путникове" излете, купање, забаву и обиласке у које ћете сами кренути, уз андалузијске специјалитете и фламенко (који ћемо вам описивати у следећем броју) време ће брзо проћи. После свега што сте доживели, у добром расположењу, наћи ћете се опет у звезданој ноћи крај Малаге, спремни да из Шпаније отпутујете, али вероватно решени да јој се, кроз извесно време, вратите.

Када се коначно одлучите, „Путник" ће вам, као и досад, бити на услузи.

Д. Ж.

Правила

ИГРА У ИГРИ ИЛИ ВИШЕ ОД (ЈЕДНЕ) ИГРЕ

У свом програму летовања за ову годину „Путник" је припремио избор од 45 познатих летовалишта у 20 познатих туристичких области Европе, Африке и Азије. Купајте се на плажама Шпаније, Малте, Туниса, Италије, Француске, откријте шарм Португала, преко Грчке и Егејског мора допловите до Турске, Израела, Кипра, поцрните на Црном мору, у Совјетском Савезу или Бугарској.

„Забавник" вам, почев од овог броја, доноси делић тога света. Заједно са „Путником" обавештаваће вас о сваком атрактивном путовању које нуди и рећи понешто занимљиво о факултативним излетима који су уједно и награде у нашој новој заједничкој игри. Ништа лакше!

Упишите своје податке на купон, купон залепите на дописницу, а дописницу пошаљите на адресу „Забавника".

Остало је наша брига. Једном недељно извлачиће се 10 добитника. Награде су, као што већ знате, бесплатно коришћење на купону наведених факултативних излета за две особе, наравно, уколико се ове године определите да летујете са „Путником". Ови излети организују се из летовалишта која су наведена у „Путниковој" брошури „Летовања у иностранству '91" и нису урачунати у основну цену аранжмана. Имена првих добитника објавићемо у броју од 24. маја, односно четири недеље после извлачења.

Награде не могу да се мењају за новчану противвредност, али ако добитник жели, своју награду може да замени за комплет излета у некој другој регији или земљи. Добитник може да одреди другу особу која ће користити награду уместо њега. На крају игре, после свих девет недеља и девет могућности да добијете неки од комплета излета, сви до тада приспели купони учествују у финалном, џокер извлачењу за 50 награда – комплета излета за једну особу, по жељи добитника који ће сам одабрати излет.

Желимо вам да овог лета пакујете кофере у друштву са „Путником", а „Забавник", као и увек, остаје ваш најбољи другар и сапутник.

ИГРА У ИГРИ ИЛИ ... ВИШЕ ОД ЈЕДНЕ ИГРЕ
ПУТНИК

Купон бр 2 – Коста дел Сол

1. Гранада
2. Гибралтар
3. Ронда

НАГРАДА:
КОМПЛЕТ ИЗЛЕТА ЗА ДВЕ ОСОБЕ
ВРЕДНОСТ ОКО 200 долара

Име и презиме

Адреса и телефон:

Упишите име и презиме и пошаљите купон на адресу: „Политикин Забавник", 11000 Београд, Македонска 29.

ПУТНИК – информације у свим пословницама у земљи. У Београду: Трг Маркса и Енгелса 1, тел. 011/331-163, Генерала Жданова 32, тел. 342-588, Драгослава Јовановића 1, тел. 332-911, Теразије 27, тел. 339-818, Трг братства и јединства 1а, тел. 657-995, Гаврила Принципа 52, тел. 644-874, Пожешка 45, тел. 541-366, у Земуну, Маршала Тита 24, тел. 614-516, Булевар револуције 97, тел. 423-915, у Младеновцу, Иве Лоле Рибара 32, тел. 822-1213.